

Revija Zveze društev upokojencev Slovenije

**Kulturni
kolaž**

**Aktivnosti
DMS**

**Zasedanja
organov Zveze**

**Veliki intervju -
Jožica Puhar**

BESEDA VODSTVA

Nova vloga v turbulentnem letu 3

V ŽARIŠČU

14. volilni zbor ZDUS 4

Člani NO so se srečali na svoji 2. seji 5

STAREJŠI ZA STAREJŠE

Pestro dogajanje v DU Brežice 6

Prijetno, poučno in dobrohotno! 6

Dobra energija 7

Darilni paketi prostovoljk programa Starejši za starejše 8

MEDNARODNA DEJAVNOST

O nadaljevanju sodelovanja s poslanci Evropskega Parlamenta . . 8

Evropski parlament ni uspel oblikovati politične medskupine o

demografskih spremembah in solidarnosti med generacijami . . 9

KULTURA

Rokodelske delavnice – Delfin 2019 10

»Kultura vse kulture je kultura srca« 10

Program RDD 2019 11

Razstava ljubiteljskih slikarjev 11

VELIKI INTERVJU

Jožica Puhar 12

UTRIPI V POKRAJINSKIH ZVEZAH 16

EVROPSKO PISMO

Primeri dobre prakse iz tujine nas še vedno niso nič naučili . . 23

ŠPORT, REKREACIJA

IN GIBALNA KULTURA 24

SPOROČILA UREDNIŠTVA IN VODSTVA

Po nove veščine in znanje na DMS 2020 25

NAŠI JUBILANTI 26

*DeSUS si kaj takega, preprosto, ne zasluži! Namreč, podpihanja nestrpnosti, izključevanja in še česa, kar se lahko porodi v sprevrženi zavesti piscu anonimnega grozilnega pisma, celo s smrtjo, novoizvoljeni predsednici stranke, dr. Aleksandri Pivec. Upokojenci smo bili vedno pripravljeni prisluhniti tehničnim argumentom, če pa teh ni bilo, pa smo ponujali (in ponujamo) svoja videnja pri reševanju težav ali zapletov. Pismo, ki je botrovalo zaskrbljenosti slehernega od nas, namreč ne more biti plod Efialtovega podtikanja iz kake druge politične opcije. Spisano je bilo s točno določenim namenom ustrahovanja novoizvoljeni predsednici. Zakaj pa DeSUS ne bi sodeloval v morebitni vladi, če bi jo vodila SDS!? **DeSUS preprosto mora biti v vsaki vladi**, saj v opoziciji njihovi glasovi ne štejejo in za predloge v prid upokojencev se lahko obrišemo pod nosom! Erjavec in Janša sta v času prvega sodelovanja v vladi (2004–2008) razvila politično formulo, če ne že kar politično simbiozo, kako naj bo tako sodelovanje. Erjavec je hodil na borčevske proslave in povečeval vrednote NOV, Janša pa mu tega ni nikdar vrgel pod nos. Jasno, politični lisjak je že vedel, da je tak odnos eden od pomembnih kolesc mehanizma političnega delovanja, pa še precej političnih točk je tako pridobil med »neuvrščeni« volivci. Od kod torej tak dušebrižniški preobrat? Evropski parlament so imeli v preteklosti vrsto skorajda nemogočih koalicij, pa so se na koncu izkazale za dobre. Hic! Nič ne bom presečen, če se bo na koncu izkazalo, da je pisec (ali pa pisci) tega grozečega pisma, skreganega s političnimi prepričanji in idejami DeSUS-a, blizu tistih krogov in struktur stranke, ki so še vedno, hm ..., kako naj rečem, na strani poraženca zadnjih volitev.*

Črt Kanoni, odgovorni urednik

ZDUS PLUS - mesečna revija Zveze društev upokojencev Slovenije. Za izdajatelja Janez Sušnik, predsednik ZDUS. **Odgovorni urednik** Črt Kanoni. **Tel:** 01/62 05 481 **e-pošta:** crt.kanoni@z dus-zveza.si **Naslov uredništva:** ZDUSplus, Kebetova 9, 1000 Ljubljana. **Tel:** 01/519 50 86 **e-pošta:** urednistvo@z dus-zveza.si **Uredniški odbor:** Vera Pečnik, Jožica Puhar, Slavica Bučan, Mateja Peršuh, Lara Valič, Jože Miklavc in Črt Kanoni. **Dopisniki PZDU:** **Celjska** - Milena Brečko Poklič, milena.poklic@gmail.com 041/629 820; **Dolenjska in B. krajina** - Marija Golob 041 370 560 **Gorenjska** - Slavica Bučan, slavica.bucan56@gmail.com 041 347 030 **Koroška** - Željko Kljajič, zkljajic.kljajic@gmail.com 031 387 660 **Pomurska** - Vijola Bertalanič, vijola.ppdums@gmail.com; **Posavska** - Marija Krušič, makru27@gmail.com; 051 725 412 **S. Primorska** - Majda Marinič, babicamm@gmail.com; **Šaleška** - Jože Miklavc, joze.miklavc@gmail.com; 041 693 369; **Zasavje** - Milena Dimec, dimec.milena@gmail.com; 051 438 236 **Z. Podravje** - Irena Ferluga; **Tajnica uredništva:** Karmen Šparovec – Terekhov, **Lektorica:** Barbara Borko; **Tisk:** Schwarz print d. o. o., Ljubljana; **Oblikovanje in priprava za tisk:** NEBIA d. o. o., **Nepodpisani članki so last uredništva oz. ZDUS. Naklada** 3.500 izvodov **Cena** 0,99 EUR **ISSN 2591-0205** **Revija je vpisana v razvid medijev pri Ministrstvu za kulturo RS pod zaporedno številko** 2192. **Naslovnica:** rokodelske delavnice v hotelu Delfin Izola, **foto** Janez Strojanc

Dnevi
medgeneracijskega
sožitja

ZDUSplus

Nova vloga v turbulentnem letu

Spoštovani, pisanja o mojem dosedanjem delu že poznate iz člankov v naši reviji, predvsem o mednarodnih temah. Upam, da ste uspeli kaj prebrati. Tukaj pa o novi vlogi in letošnjem letu.

Mojo kandidaturo za podpredsednico ZDUS je spremljal razmislek, kako še malo okrepiti našo Zvezo in kaj lahko prispevam k temu sama. Delovanje v mednarodnih nevladnih organizacijah je sicer koristno in zanimivo, ne pomeni pa možnosti pomembnejšega vplivanja na domače okolje. Ves čas dela v mednarodnih NVO starejših oseb si prizadevam prenašati spoznanja in informacije v Slovenijo, med naše članstvo, ter naše pobude in prakse kolegom v tujini. Ugotavljam pa, da tudi doma, v naši Zvezi, lahko še kaj dodatega postorim. Glede na izkušnje, ki sem jih pridobila v preteklosti, se mi je torej zdelo vredno poskusiti, kako in kje lahko koristim. Moja spoznanja pa kažejo, da ima funkcija, ki se drži imena, še vedno pomembno družbeno težo, kadar poskušas uveljavljati oblikovana stališča in »odpirati vrata« pri nosilcih družbene moči. Spodbudilo me je tudi delo v Svetu Vlade RS za staranje in medgeneracijsko sodelovanje in delovni skupini za pripravo Akcijskega načrta za uresničevanje Strategije dolgožive družbe ter pričakovanje njegovega sprejema in izvajanja. Ugotovila sem, da za lažje posredovanje predlogov naše organizacije drugim dejavnikom v družbi potrebuje človek več informacij in biti blizu dogajanjem na posameznih segmentih. Za take naloge pa delo v Stokovnem svetu ni dovolj! Po izvolitvi na mesto podpredsednice ZDUS še vedno ostajam članica Stokovnega sveta, nadaljujem z delom v mednarodnih organizacijah starejših, kjer je ZDUS članica, pokrivam implementacijo Strategije dolgožive družbe v različnih okoljih, spremljam delo nekaterih komisij in delovnih skupin ter sodelujem v skupnih akcijah ZDUS. V Akcijski načrt Strategije, izvedbeni načrt vlade in njenih resorjev, smo uspeli vključiti vrsto predlogov za ukrepe, ki izboljšujejo možnosti in položaj starejše generacije. Vendar pa se načrt razgrinja na vse starostne skupine in ob vedno omejenih finančnih sredstvih bo po sprejemu v vladi še veliko tekmovanja za prioritete v izvajanju. Pri tej nalogi sem se tudi prepričala, da moramo vložiti še več napora, če želimo uveljaviti naše predloge iz sprejetega Memoranduma 2018 in tudi naše pripombe in predloge na zakonodajo, ki je v pripravi. Jasno je tudi, da bo treba delati na vseh ravneh, v vseh strukturah, biti odločnejši pri izvajanju ukrepov v prid starejšim,

se soočiti s konkurenco številnih drugih nosilcev programov in projektov, ki jih bodo v naslednjih treh letih financirali ali sofinancirali vladni resorji in se nanašajo na temeljna področja izzivov tudi za mlajše generacije. Kako priti do sredstev iz različnih skladov EU, na katere tudi računajo znani in potencialni izvajalci ukrepov pa je, kar zadeva projekte za starejše, še precejšnja neznanka. Svet se na začetku tega leta dozdeva kot lonec vrele juhe, v katerem vse brbota. Odprta so številna sporna vprašanja med državami in narodi, že zgodovinsko pogojena, zaostrujejo pa jih še naravne katastrofe z uničujočimi posledicami. Imamo pa dosti pohlepnih in povzpetniških oblastnikov, ki jim tudi že nakopičeno bogastvo ne more potešiti lakote v borbi za prestiž. Ti neumorno prilivajo olje na obstoječa žarišča. Razmere ne vzbujajo velikega optimizma za odpravo konfliktnih žarišč. Za nameček nas pestijo še nove skrbi za zdravje, kar je že samo po sebi problematično. Tako ni le v Sloveniji kot večkrat zmotno mislimo, zagledani v lastne težave, ampak je to prisotno tudi v EU in širše. Zdravje je draga vrednota! Vpliv staromrznosti in odvrnanje starejših ljudi stran od pomembnih odločanj pa v vsej Evropi in drugje prav na naši populaciji pušča najbolj negativne posledice. Naša širša državna povezava, Evropska Unija, zdaj *sedemindvajseterica*, se bo letos ukvarjala bolj sama s seboj, z uravnoteženjem moči v novih razmerah, s prilagajanjem na spremembe in pogajanje o bodočih odnosih z »izstopljenimi« Britanci ter z napor, da obdrži status pomembnega igralca na svetovni sceni, ob apetitih prijateljice »čez lužo« in rastočih azijskih velikanih. V politiki nekaterih evropskih okolij pa se bo verjetno nadaljevalo zaskrbljujoče vračanje na nekoč že videne skrajnosti – konservativnost, nacionalizem in migracijske fobije. Upam, da bo EK vztrajala na predstavljenih prioritetah, med drugimi uresničevanju Evropske socialne listine in varovanje okolja. Doma, v Sloveniji, pa lahko pričakujemo zastoj v pripravi in sprejemanju prepotrebne zakonodaje in uvajanja ukrepov s strani države. V ospredju bodo politične teme, strankarska prerivanja in vladna opotekanja. V vsakem primeru oblikovanje nove vlade predstavlja daljši čas prostega teka, da se izvedejo vse spremembe in utečejo nove ekipe. Upam pa, da bo uresničeno vsaj vse tisto, kar je bilo dogovorjeno in sprejeto, predvsem na področju izplačevanja pokojnin in sofinanciranja programov. Če bodo predčasne volitve, našo zvezo čaka določen napor, da ohranimo

značaj organizacije civilne družbe – nevladne in nestrankske, saj je naše številno članstvo zelo vabliva volilna baza in s tem stalni predmet apetitov za povezave in vpliv. Ob povedanem je videti, kot da bo to leto polno zavor. Ampak imamo razlog za optimizem. To smo mi sami, naš družbeni in izkusveni potencial ter pripravljenost, da za doseg rezultata premagujemo vsakršne težave. Najsvetlejša točka v tem smislu bodo naši majski **Dnevi medgeneracijskega sožitja**. Ne mislim le na bogate vsebine, na možnost osvetlitve številnih vprašanj, ki zahtevajo odgovore pristojnih, ampak tudi na sodelovanje mladih v različnih programskih sklopih. Mislim na demonstracijo dobrih praks, raznolikosti kulturnega in rokodelskega ustvarjanja in na možnosti druženja, ki presega ovire med starostmi in razdaljami.

Našo generacijo zaznamuje vztrajnost!

Nadaljujmo s sprejetimi usmeritvami v naših dokumentih ob sodelovanju z vlado (**Memorandum 2018, Strategija dolgožive družbe** ...) in po možnosti to še obogatimo s prizadevanji za ustrezne zakonske rešitve (**dolgotrajna oskrba, zdravstvo, bivalno okolje in stanovanjska vprašanja** ...) in vsemi oblikami prizadevanj za zmanjšanje revščine med upokojnici (pokojnine, interventni dodatki, pro bono storitve ...), z izvajanjem konkretnih programov pomoči najbolj izključenim skupinam starejših oseb (SzS, logistika in storitve za oddaljeno podeželje ...), s preprečevanjem diskriminacije in zlorab (prepoznava pojavov, prijava kršitev ...), s krepitvijo kompetenc za zaščito pravic starejših, z usposabljanjem in izobraževanjem ter z bojem proti staromrznosti v vseh pojavnih oblikah.

Za konec pa, kot je rekel zmagovalec v tenisu o letošnjem letu: **»Moramo držati skupaj, bolj kot kdaj koli.«**

Jožica Puhar

14. volilni zbor ZDUS

Na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani je 18. decembra potekal volilni zbor članov Zveze društev upokojencev Slovenije. Zbor je odprl in nagovoril predsednik Zveze Janez Sušnik, ki se je uvodoma zahvalil vsem navzočim, predvsem pa pozdravil častno članico zveze Slavico Golob, nekdanjega predsednika Antona Donka in direktorico hotela Delfin, Nino Golob. **»Zbor je do zdaj potekal dvakrat letno, mnenja smo, da bi v letu 2021 bil le eden, ker se lahko vsa statutarna in proceduralna vprašanja, ki se nanašajo na vodenje Zveze uredijo na enem shodu,«** je še dejal predsednik. Za predsednico zbora je bila predlagana in potrjena Danica Vončina Veligošek, za preostala dva člana pa Janez Gologranc in Avgust Reberšak. Predsednica se je zahvalila za izvolitev delovnega predsedstva in predlagala dnevni red 14. volilnega zbora članov. Pozvala je predsednico verifikacijske komisije, ki je podala poročilo o udeležbi. Prisotnih je bilo štiriintrideset delegatov, predstavnikov Pokrajinskih zvez od evidentiranih devetintridesetih. Udeležba je bila 87,18 % in ugotovila je, da zbor lahko prične z delom. Sprejet je bil še Poslovnik in finančni načrt Zveze za leto 2020, ki ga je tokrat izjemoma zaradi bolezni Mojce

Alojz Vitežnik prejema Listino častnega člana ZDUS iz rok predsednika Zveze, Janeza Sušnika

Zveza predvidela 90.000 EUR in, potrkal je na vest pokrajinskim predstavnikom, da se bo za obisk prireditve potrebno bolj potruditi. **»Začeli smo dobro, nekaj denarja pa je še ostalo,«** je še dodal. Proračun Zveze za leto 2020 presega 1 Mio EUR. Pripadajoča sredstva pa smo namenili še za organizacijo družabnih srečanj, nekaj pa bomo dodali še za organizacije rokodelskih delavnic, Revij PZ, in prvič tudi za folklorne dejavnosti v višini 4.000 EUR. Tehnična kultura je v porastu. Branko Su-

»mio. Z eno od političnih strank se dogovarjamo za začetek ustavne presoje takega ukrepa, saj, če bi šlo vse po črki zakona, se ne bi vsako leto prerekali in bi imeli stabilne vire financiranja,« je zaključil predsednik, dotaknil pa se je še dodatka po ZPIZ-2 za zagotavljanje sredstev za letno realizacijo projektov, krepitev aktivnega državljanstva, smernic v skladu dolgožive družbe in vzornega Mednarodnega sodelovanja. Sledila je razprava in predsednik Stokovnega sveta mag. Milan Krajnc je izpostavil problematiko institucionalnega varstva starejših, ki je kritično. Noben minister se ni zares posvetil temu problemu. Sklepi, ki so bili sprejeti, odražajo stanje za zadnjih deset let, so ostali nerealizirani. Kako naprej, če z besedami ne gre, z dejanji pa je težko, je bil slikovit Milan Krajnc. V razpravi je sodelovala tudi Nika Antolašič, tajnica Zveze, ki je glede mednarodnega sodelovanja predstavila dopolnitve, ki jih je prispevala Jožica Puhar in se tičejo zlasti mednarodnega sodelovanja. Zlasti je potrebno poudariti vključevanje v izvajanje skupnih aktivnosti v organizacijah, katerih članica je ZDUS, in da bomo izvedli akreditacijo ZDUS pri Odprti delovni skupini Združenih narodov za staranje. Sledilo je poročilo predsednice kadrovske komisije Karoline Vide Rozman, glede popolnitve vodstvenih funkcij Zveze, tj. dveh podpredsednikov. Prispele so tri prijave Pokrajinskih zvez. Mirka Miklavčiča je predlagala PZDU J. Primorska, Črtomirja Kanonija PZDU Gorenjska, Jožico Puhar pa Pomurska PZDU in Dolenjska z Belo krajino. **»Mirko Miklavčič je kasneje**

Proračun Zveze za leto 2020 presega 1 Mio EUR. Pripadajoča sredstva pa smo namenili še za organizacijo družabnih srečanj, nekaj pa bomo dodali še za organizacije rokodelskih delavnic, Revij PZ, in prvič tudi za folklorne dejavnosti v višini 4.000 EUR.

Derganc Adam, predstavil predsednik Janez Sušnik. Dejal je, da načrt vsebuje nekaj drobnih sprememb, ker so nekatera predvidena denarna sredstva še negotova, predvsem tista, ki jih prejemo od FIHA in koliko denarja bo namenjenega za šport, rekreacijo in kulturo. Razpis za sredstva je bil objavljen dokaj pozno, zato je obiskal predsednika Vlade in Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. ZDUS je pozvala Pokrajinske zveze, da stroškom, ki so jih imeli, predložijo račune. Če želimo poslovati odgovorno, lahko to počnemo le na podlagi izdanih računov in prejemkov. Nekaj denarja bo pokrajinam prinesel Dedek Mraz, zato smo v kalkulacijo vnesli 100.000 EUR. Upajmo, da bo prihodek tudi odhodek. Za DMS 2020 je

hadolnik obiskuje društva in odziv je presenetljiv. **»Dan ZDUS bo naslednje leto drugi dan prireditve DMS maja 2020. Glavni viri financiranja so stabilni! Pri Triglavu ne pričakujemo sprememb, kaj lahko pa se zgodi, da bo šlo povsod nekoliko navzgor s prejetimi sredstvi,«** je še dodal predsednik. Finančni načrt je bil sprejet, razprave nanj pa ni bilo. Tudi glede vsebinskega načrta za leto 2020 je poročal predsednik Sušnik. Dejal je, da je naš predlog glede odmernega odstotka zagledal luč, a ta vsebuje predhodno obdobje šestih let, namesto predlaganih 4 do 5. **»Tudi glede letnega dodatka smo pričakovali, da bo realiziran na podlagi sistemskega zakona. Namesto 178 mio EUR je bilo tokrat v blagajni /le/ 138**

svojo kandidaturo umaknil, tako da sta ostala le Puharjeva in Kanoni, o katerih bomo danes po poslovniku glasovali s tajnimi volitvami«, je še dodala Rozmanova. Sledili sta samopredstavitvi obeh kandidatov, nato pa je sledilo glasovanje štirinadestih delegatov Zbora. Dve glasovnici sta bili prazni in zato neveljavni. Jožica Puhar je prejela vseh 32 glasov delegatov, Kanoni pa le 16, zato je bila enoglasno izvoljena za podpredsednico Zveze in deležna burnega aplavza in čestitk. Poročilo prvih Dni medgeneracijskega sožitja

je predstavila Dijana Lukić in poudarila aktivnosti v številkah. Posebej je kot primere dobrih praks predstavila naključno izbrane primere, od PZDU Posavje, ki je organizirala tri avtobusne za prihode na prireditve, pa promocijo PZDU Dolenjske in Bele krajine na spletni in Facebook strani. Nadalje je predstavila program za Dneve medgeneracijskega sožitja, ki bodo potekali od 19. do 21. maja 2020. Po strokovni plati bo zastopano področje stanovanjske problematike in stanovanjske mobilnosti. Aktivnosti pa sicer potekajo v skladu s časovnico.

Zadnja točka dnevnega reda se je nanašala na podelitev naziva in listine »**Častni član ZDUS**«, ki jo je tokrat iz rok predsednika Janeza Sušnika prejel Alojz Vitežnik. Sušnik je dejal, da je »**z Lojzetom veselje delati, tudi če se ne strinjata, ampak ostajata iskrena sogovornika**«. Vitežnik pa je dodal, »**da je vedno zagovarjal tisto, kar smo se domenili. Boli me, da MZU Ljubljana ne sodeluje, saj je edini pogoj za uspeh organizacije kakršna je naša, sodelovanje!**«

Toni Krčan, foto Lara Valič

Člani NO so se srečali na svoji 2. seji

Konec prejšnjega meseca so se na sedežu ZDUS sestali člani NO ZDUS, ki so razpravljali o realizaciji sklepov 1. seje, obravnavali spremenjen poslovnik, se seznanili s finančnim in vsebinskim načrtom ZDUS za tekoče leto, o investicijah Hotela Delfin in ukrepih za vzdržnost Vzajemnega posmrtninskega sklada.

Predsednik NO Franc Lobnik je dejal, da je od prve seje ustrezno dopolnil poslovnik, o katerem naj bi člani odločali na tej seji. Prisotni so razpravljali tudi o investicijah hotela Delfin, vendar za zaprtimi vrati.

Finančni načrt za 2020

Vera Pečnik je uvodoma poudarila, naj prisotnih ne zmotijo indeksi. Ponekod so plani visoki, zlasti zaradi prijav na razpise. Pri programu Starejši za starejše bo realizacija gotovo nižja na strani sponzorskih sredstev, višja pa na strani sofinanciranja ministrstva zaradi širitve (sprejem novih DU v izvajanje). Finančni načrt je v povprečju za 7 % točk višji, kot je bil za leto 2019. Franc Lobnik je pripomnil, da je dobra informacija ta, da je hotel Delfin tudi za to leto zagotovil enako višino udeležbe v dobičku. Lojzka Škerjanec je dodala, da je pri takem načrtu, čez 1 MIO evrov, potrebno računati tudi na revizijo poslovnih izkazov.

Seznanitev s vsebinskim načrtom ZDUS za leto 2020

V nadaljevanju je podpredsednica Pečnikova poudarila ključne aktivnosti, kot je na primer prireditve Dnevi medgeneracijskega sožitja. Letos si želimo, da bodo sodelovali vsi. Od ministrstev, do naših PZDU in DU. Novost je tudi ta, da se pripelje koristnike programa Starejši za starejše in se organizira srečanje z resornim ministrstvom. Jožica Puhar je dodala, da so v načrt zajeta zares najbolj pereča področja, je pa tu še veliko drugih aktivnosti. Najbolj pogreša delo s terenom, pravo življenje je v DU, v lokalnem okolju. Kot primer dobre prakse je predstavila srečanje v Novem mestu na temo človekovih pravic. Prisotni so razpravljali tudi o programu Starejši za starejše, ki je pomemben in ga je treba negovati. Podatki programa so pomembni, a se jih premalo uporablja.

Seznanitev o včlanitvi PZDU Ljubljana z okolico v ZDUS

PZDU Ljubljana z okolico je postala polnopravna članica ZDUS. Omejitev 5.000 članov je za njih pomembna le za upravljanje v ZDUS. PZDU je zapolnila vrzel, ki je nastala zaradi ne včlanitve MZU Ljubljana (zaradi neizpolnjevanja pogojev). Janez Sušnik je podal še informacijo, da z MZU Ljubljana še poteka tožba, v teku je tudi postopek mediacije.

Predstavitev ukrepov za vzdržnost Vzajemnega posmrtninskega sklada

Janez Malovrh je predstavil podatke od leta 1979 dalje in obsegajo podatke o višini članarine in izplačila posmrtnine. Predstavil je tudi rezultat vplačil za posameznika. Za 40 letno vplačevanje je posameznik na primer vplačal nekaj več kot 189 evrov, kar je nekaj evrov več, kot je danes izplačilo. V zadnjih 19 letih je v povprečju letno umrlo 3,23 % od vseh članov, izstopilo 2,43 % in se na novo včlanilo 2,38 % vsega članstva. Predstavil je tudi razvoj VPS na predpostavki 6 % umrlih, 0,5 % novih članov in 2 % izstopov. S predpostavko članarine 12 evrov (od tega 0,35 evrov ostane v DU) in posmrtnine 200 evrov je predvidel delovanje sklada najmanj do leta 2040. Opozoril je še, da je potrebno urediti status organov VPS, saj morajo biti v organih nadzora in upravljanja predstavniki članov VPS. VPS je vzajemnostni in solidarnostni sklad, o čemer morajo biti člani seznanjeni ob včlanitvi v DU. Trdi, da bo VPS vzdržen še kar nekaj časa. Franc Lobnik je dodal, da je dejstvo, da je ZDUS ustanovitelj sklada, morajo pa se toliko osamosvojiti, da imajo svoje organe nadzora in upravljanja.

Po zapisniku seje pripravil
Anton I. Krč, foto ČK

Pestro dogajanje v DU Brežice

Predbožični čas je tisti, ki nas spomni na minulo leto in za katerega se zahvalimo, da smo ga v miru zaključili in izrazimo hvaležnost vsem, ki so nam stali ob strani, nam izrazili hvaležnost skupnega sodelovanja in nam zaželeli zdravja in zadovoljstva pri nadaljnjem delu. Prostovoljci DU Brežice, vključeni v program Starejši za starejše, ki ga vodi koordinatorka Ana Kalin, smo imeli zelo pester december.

Dan predno obeležujemo dan prostovoljcev, 4. decembra, nas je župan občine Brežice Ivan Molan s svojo občinsko ekipo povabil v gostilno Krulc na Mostecu na kosilo in prijetno druženje. Povabil je prostovoljce Društev upokojencev programa SzS Brežice, Dobova-Kapele, Bizeljsko in voznike Sopotnika. V prijetnem druženju se nam je osebno zahvalil za naše delo in nam podelil skromna darilca. Slišali smo veliko pohval od predsednikov društev upokojencev, koordinatoric, vodje VGC Brežice Mihaele Kežman, podžupanje Mile Levec, vodje Sopotnikov Brede Špacapan. Pozdravila pa nas je tudi Ida Križanec, koordinatorica PZDU Posavje. Bilo nam je zelo prijetno, ker so nam na ta način podali priznanje za delo, ki ga prostovoljno opravljamo skozi celo leto. 6. decembra smo prostovoljci obiskali starejše v Domu upokojencev Brežice, kjer smo jih razveselili s kulturnim programom gimnazijcev in darili, ki so jih ustvarjali prostovoljci v delavnicah VGC Brežice in nekatere prostovoljke. Pohvaliti moramo vse, ki so napletle tople nogavice za starejše. Med njimi so bile tudi babice stare 92 let in vse skupaj so jih napletle kar 64 parov. Nagradni izlet smo imeli 10. decembra v Rogaško Slatino in okolico. Na skupnem kosilu nas je prijetno pozdravila Jožica Sušin, predsednica našega društva, ki nam je vedno na razpolago za vsa vprašanja, ki jih posredujemo

na terenu našim starostnikom. Večgeneracijski center Brežice je imel 12. decembra v Mladinskem centru zaključek leta za vse vključene prostovoljce. Pripravili so prijeten kulturni program, v katerem pa so premierno nastopili tudi naši prostovoljci, ki so začeli z učenjem citer pod vodstvom profesorice glasbe Anite Veršec, šele pred dvema mesecema. V drugi polovici decembra smo imeli še zadnje predavanje za program SzS, »Pametne vasi za jutri« s socialno delavko Mirjano Mlakar iz CSD Krško. Pred prazniki smo poslali božično novoletne čestitke vsem starejšim članom nad 85 let, ki smo jih naredili na delavnicah v VGC Brežice. Resnično smo veseli, da ima naša občina tako velik posluš za starejše na njihovih domovih. Je ena izmed redkih občin v Sloveniji, ki je v letu 2019 na pobudo Telekomoma razpisala sofinanciranje celodnevne povezave prek osebnega telefona alarma (varovanja na daljavo). Vsi starejši nad 65 let, ki živijo sami na svojih domovih, ali pa so sami nekaj časa na dan, ko so svojci v službi, imajo pa nizke dohodke, so upravičeni do subvencije občine. V programu

Starejši za starejše pri društvu smo se povezali z Občino Brežice in Telekom ter preko prostovoljk obiskali starejše in jim predstavili prednosti varovanja na daljavo. Seveda pa imajo možnost najema samega Telekomovega paketa varovanja vsi starejši ne glede na dohodke. Težko je na kratko opisati in se vsakemu posebej zahvaliti za celoletno pomoč, izobraževanja, srečanja in za vodenje delavnic, ker jih je kar veliko. Nam, prostovoljcem, ki obiskujemo starejše v svojem okolju in se z njimi družimo, je toplo pri srcu, ko vidimo, koliko ljudi stoji za tem programom Starejši za starejše. Sedaj pa je zopet čas, da okoli božiča in novega leta obiščemo osamljene, bolne in družine željne starejše v svojem okolju in jim zaželimmo zdravja in miru v novem letu, se z njimi podružimo in jim podelimo skromna darila, ki so jih pripravili s sponzorji DU Brežice in izdelki, ki so jih pripravili v različnih delavnicah DU in VGC. Nekaterim pa bo razsvetlilo praznični čas le stisk roke, objem in topla beseda.

Besedilo in foto, Stanislava Vahčič, prostovoljka programa SzS

Prijetno, poučno in dobrohotno!

Zanimivo srečanje pokrajinskih koordinatoric in koordinatorka Zgornje Savinjske doline v Gornjem Gradu je potekalo v izjemno prijetnem, predvsem pa delovnem vzdušju. Prav zadovoljni so bili, da so se jim pridružili kar štirje predsedniki društev, podpredsednica

Zveze društev upokojencev Slovenije, Vera Pečnik, in župan občine Gornji Grad, gospod Anton Špeh.

Pregled opravljenega dela, ki ga je pripravila pokrajinska koordinatorka Karolina Mermal, je bil zavidljiv, saj so presegli letni plan in opravili kar 2033 obiskov pomoči

potrebni, takih, zahtevnejših obiskov pa je bilo kar 308. Pojavljala so se vprašanja glede financiranja, težave na terenu, pomanjkanje prostovoljcev, starostna meja obiskovanih, podatki občin, hramba listin, niso pa se ognili pojavljanju »humanitarnih organizacij«, ki se preživljajo z rekla-

miranjem svojih dejavnosti, saj njihovo delo ni to, da ponudiš človeku pomoč, upanje, prijaznost, kar počnejo naši preobremenjeni prostovoljci, nekateri od novo nastalih humanitarnih organizacij pa se obnašajo populistično in prihajajo, žal, na prve strani časopisov in s tem marsikdaj

izničijo spoštovani program Starejši za starejše. Podpredsednica jim je odgovorila na vsa vprašanja, da se bo ZDUS na moč trudil za vzdrževanje sistema, da so izjemno spoštovani kot prostovoljci, da se bomo potrudili za podatke, da jih dobijo s strani občine. Pohvalila pa je tiste občine,

pri katerih so prostovoljci dobili potrebne podatke. Seveda je ponovila zahtevo za izpolnjevanje tako skrajšanih kot daljših vprašalnikov, prav tako tudi letnih poročil, da jih posredujejo pokrajinski koordinatoriki, da jih pregleda, vrne društvom, da jih v primeru napak popravijo, nato pa pravilne parafira in odda na ZDUS v dogovorjenem roku. Glede obračuna dotacij društvom jim je zagotovila, da bodo zneski pravilno in pravočasno posredovani vsem društvom. Starost obiskovanih pa bo tema prihodnjih razprav. Glede izobraževanja po društvih bo prenesla vprašanje na Komisijo za izobraževanje, ki ima na skrbi tudi program Starejši za starejše. Župan Anton Špeh jih je razveselil s podatkom, da bodo gradili nov, manjši dom za starejše in dementne osebe, razmišljajo pa tudi o oskrbovanih stanovanjih in da je vseh 7 županov sprejelo pobudo, da nabavijo tri električne avtomobile za prevoz na tako oddaljenih področjih, ki jih pokriva Zgornja Savinjska dolina.

Skupinska fotografija koordinatoric z županom

Vera Pečnik, foto Karlina Mermal

Dobra energija

Društvo upokojencev Radeče že dvajset let sodeluje v ZDUS-ovem programu Starejši za starejše, za boljšo kakovost bivanja doma. Prostovoljci so na terenu že dalj časa ugotavljali, da starejši potrebujejo druženje, čeravno živijo z otroki. Le-tem vedno primanjkuje časa in se ne morejo toliko družiti s starejšimi, kot bi oni to hoteli. Tudi po opravkih ne morejo, če nimajo svojega prevoza in so odvisni od drugih.

Indeks staranja se pozna tudi v občini Radeče in tako bi bilo potrebno izboljšati kakovost življenja starejših in delati na medgeneracijskem sodelovanju. Zdravstveni dom Radeče se je skupaj z Občino Radeče in Društvom upokojencev prijavil na razpis evropskih sredstev za projekt »Dobra energija«. Razpis je uspel, občina je uredila prostore v kletni etaži Zdravstvenega doma, naše društvo pa pomaga s prostovoljci. V projektu Dobra energija smo pridobili tudi vozilo, ki je namenjeno izključno za prevoz starejših v center starejših, ki obenem lahko opravijo še kak svoj opravke. Center starejših Dobra energija je bil predan svojemu namenu konec septembra 2019, v okviru praznovanja občinskega praznika. Odprt je od ponedeljka

do petka od 9h do 15h. Prevoze opravljajo štirje prostovoljci, ki se dnevno menjujejo. Koordinatorica v centru sprejema klice starejših in jih koordinira ter o prevozi obvešča šoferje. V Centru starejših se vrstijo različne delavnice, ki jih organizirajo strokovnjaki ali prostovoljci. Vsako sredo deluje v Centru skupina za samopomoč, ki jo vodi prostovoljka. Potekale pa so delavnice o uporabi mobitela, kako posneti z mobitelom ali fotografskim aparatom najlepšo fotografijo in seveda nismo pozabili tudi na kulinariko. Za Martinovo smo imeli predavanje o vinu, ki smo ga tudi degustirali. V začetku decembra smo s članicami Društva kmečkih žena Arnika pekli medenjake in pri tem so nam pomagali tudi učenci Osnovne šole Marjana Nemca Radeče, ki so v okviru projektne naloge o starem železnem mostu izdelali štampiljko v obliki železnega mostu in so ga odtisnili na medenjake. Pripravljali in izdelovali smo novoletne okraske in z njimi v centru okrasili jelko. Članice Hortikulturnega društva so prikazale tudi izdelovanje adventnih venčkov. Tudi ročne spretnosti niso izostale, saj vsak petek poteka ustvarjalna delavnica, katere glavni namen je druženje, vsak pa ustvarja tisto, kar ga veseli. Ob koncu leta pa so s svojim obiskom počas-

tili obiskovalce Centra tudi otroci iz Vrtca Radeče, ki so zapeli nekaj pesmi in zaželele vse lepo v novem letu. Glede na odzive starejših je bilo za Center starejših izbrano pravo ime, saj se v njem res ustvarja dobra energija. Starejši se v centru radi družijo in glede na program, ki se mesečno pripravlja in je pester ter zanimiv, menimo, da bo Dobra energija delovala še naprej.

Besedilo in foto, Vera Lipec

Darilni paketi prostovoljk programa Starejši za starejše

Tudi letos, kot že vsa pretekla leta, so se prostovoljke, ki delujejo pod okri-

ljem DU Jagodje Dobrava Izola v programu Starejši za starejše, odločile,

da nekatere udeležence obdarijo in razveselijo za praznike s sladicami, ki so jih pripravile same.

Tako je nastalo 35 novoletnih darilnih vrečk, v katere so dodale še paket kave oz. čaja, in jih z veseljem odnesle osebam, za katere so ocenile že med letom, da kaj takega najbolj potrebujejo. Med letom so prostovoljke opravile preko 200 obiskov in nudile več kot 300 raznovrstnih pomoči, v okviru te pa so razvozile in dostavile tudi 53 humanitarnih paketov Rdečega križa, ki jih udeleženci programa sami ne zmorejo prevzeti oz. se ne želijo izpostavljati.

Program, ki poteka v društvu že deseto leto, bo v podobnem obsegu potekal tudi v prihodnje.

Besedilo in foto, Vanda Hlaj, koordinatrica programa

Skupinska fotografija prostovoljk

O nadaljevanju sodelovanja s poslanci Evropskega Parlamenta

Philippe Seidel, ki v AGE sekretariatu skrbi za povezavo AGE z Evropskim parlamentom, je v imenu vodstva AGE članicam poslal pismo, s katerim se zahvaljujejo za naša prizadevanja vzpostaviti stik z izvoljenimi evropskimi poslanci in jih pridobiti k podpori pri oblikovanju medskupine o demografskih spremembah in solidarnosti

med generacijami, za katero je v EP uspelo pridobiti okoli 50 poslancev, kar ocenjujejo kot dober rezultat.

Žal je evropska ljudska stranka v zadnjem trenutku vložila predlog svoje medskupine, (slovenska poslanka, ki jo tudi vodi, op.a.) ki se po vsebini ne sklada s prej omenjeno. Ta medskupina ima ožji obseg in se osredotoča na tradicionalna družinska vpraša-

nja in AGE je ne bo podpiral. Čeprav so v AGE razočarani, bodo nadaljevali z zelo pozitivnimi stiki, ki so jih razvijali v tej kampanji, tudi z nekaterimi odmevnimi poslanci. Prosil jih bodo, da ustanovijo neuradno interesno skupino za medgeneracijsko solidarnost in socialno pravičnost. Ocenjujejo pa, da smo skozi kampanjo dosegli pozitivne rezultate, saj je AGE skupaj s članica-

**Iskrene čestitke
ob 8. marcu, dnevu žena,
želi vodstvo ZDUS**

mi postala bolj prepoznavna v vprašanih, s katerimi se ukvarja in vsebine socialnega značaja se zdaj nahajajo v več komisarskih pristojnostih. Podpredsednica Komisije za demokracijo in demografijo ga. Dubravka Šuica je zadolžena za pripravo zelene knjige o staranju s predlogi, ki segajo od socialne zaščite in dolgotrajne oskrbe do vpliva demografskih sprememb na regije EU. Komisarka za enakost Helena Dalli je

izrecno zadolžena za zagotavljanje enakosti vseh skupin, vključno s starostjo. Komisarka za delovna mesta in socialne pravice Nicolas Schmit pa je odgovorna za akcijski načrt o evropskem stebru socialnih pravic in pravice do dolgotrajne oskrbe. Zdaj se je delo z novo Komisijo in Parlamentom že začelo.

Tudi ZDUS ohranja dobre odnose s poslanci EP. Zahvalili smo se jim za podporo

predlagani medskupini in za obisk organiziranega sprejema v EP. Obveščamo jih o naših programih, dogodkih in predlogih, ter jih vabimo na organizirane dogodke, posebej majske Dneve medgeneracijskega sodelovanja. Spodbujamo tudi k sodelovanju v neuradni interesni skupini za medgeneracijsko solidarnost in socialno pravičnost.

Jožica Puhar, podpredsednica

Evropski parlament ni uspel oblikovati politične medskupine o demografskih spremembah in solidarnosti med generacijami

Iz izjave za javnost Age platforme povzemamo, da Evropski parlament ni uspel oblikovati politične medskupine, za katero se je zavzemal AGE, skupaj s COFACE*, evropsko družinsko mrežo. Oblikovanje take skupine so v pripravljalnem postopku podprli tudi izvoljeni poslanci iz Slovenije (objava v ZDUS plus št. 12/1, december 2019).

V AGE platform so razočarani. Ebbe Johansen, predsednik AGE, je izrazil obžalovanje, ker predlog ni dobil potrebne podpore poslancev za spodbujanje progresivnega pristopa k demografiji, ki temelji na medgeneracijski solidarnosti in socialni pravičnosti. Hkrati se je zahvalil skoraj 50 poslancem, ki so kampanjo podprli in izrazil pripravljenost AGE za nadaljnje sodelovanje z njimi v celotnem mandatu. Željo po skupni zaščiti socialne, vključujoče in demokratične Evrope je izrazila tudi predsednica COFACE in dodala, da **"z evropskimi poslanci želimo tesno sodelovati pri izvajanju evropskega stebra socialnih pravic s kombinacijo ukrepov (politika, zakon, primerjalno vrednotenje, financiranje), ki temeljijo na evropskih temeljnih vrednotah enakosti spolov, nediskriminacije, socialne vključenosti, medgeneracijske solidarnosti s potrebo po široki raznolikosti današnjih družin."**

Evropska ljudska stranka (EPP), evropski konservativci in reformisti (ECR) ter stranka identiteta in demokracija (ID) so

Avtorica zapisa, skrajno desno, v družbi slovenskih evropsolancev

vzpostavile medskupino o "demografskih izzivih, ravnovesju med družino in delom ter tranzicijo mladih", ki je AGE in COFACE ne podpirata zato, ker "predlaga ukrepe, ki temeljijo na tradicionalni viziji družine, ki ni v skladu z našo skupno vizijo za gradnjo vključujočih evropskih družb".

Predstavniki obeh asociacij pa poudarjajo, da se bo nadaljevalo sodelovanje z novim Evropskim parlamentom v obliki interesne skupine za razpravo o dejanskih potrebah in pričakovanjih milijonov državljanov vseh

generacij in družin, zbranih v obeh omrežjih. **"Še naprej smo odprti za sodelovanje z drugimi skupinami Evropskega parlamenta o aktualnih vprašanih na način, ki ustreza raznolikosti današnjih starejših in družin," pravijo predstavniki AGE.**

* COFACE Families Europe – pluralistična mreža civilnih združenj, ki predstavljajo interese vseh družin

Po AGE izjavi za javnost povzela Jožica Puhar

Rokodelske delavnice – Delfin 2019

Od 18. do 22. decembra 2019 smo v hotelu Delfin v Izoli organizirali že sedme Rokodelske delavnice Delfin 2019 v okviru programa Komisije za tehnično kulturo ZDUS – KTK. Tako kot vsako leto je bil namen teh delavnic druženje rokodelk in rokodelcev iz vse Slovenije, prenosu rokodelskega znanja in izkušenj na sovrstnike in predvsem na mlade v svojih društvih in okolju, spodbujanju samozaupanja in aktivnega staranja starejših ter ohranjanju kulturne in tehnične dediščine. Vso pripravo in izvedbo RDD 2019 je izvedel OO, ki so ga prvič sestavljali vsi člani KTK ZDUS – Branko Suhadolnik – vodja, Zdenka Bevc, Marija Turk in Nevenka Vidmar ter Branka Bizjan in Janez Strojan. V programu KTK je tudi program fotografije. Imeli smo prvo fotografsko delavnico in program varnosti starejših v cestnem prometu, zato smo bili člani OO oblečeni v odsevne jopiče. Na uvodu RDD 2019 je predsednik KTK ZDUS predstavil vse člane KTK, člane OO ter vodje delavnic, predstavil program RDD 2019 in posebnosti, statistične podatke o udeležbi na RDD 2019 in na vseh dosedanjih ter rokodelske aktivnosti v 2019.

Rokodelske delavnice so vodili: **Kaligrafija** – Milena Dimec (DU Litija), **Vezenje** – Tončka Dvojmoč (DU Črnomelj), **Kvačkanje** – Marija Golob (DU Novo mesto), **Polstenje** – Emi Gregorčič (DU Kamnik), **Rože iz vrvice** – Silva Gutman (DU Puconci; prvič na RDD), **Voščilnice** – Vanja Jarc (DU Dvor), **Nakit** – Mojca Kraljič (DU Kranj), **Kulinarika** – Mara Podržaj (DU Grosuplje), **Jaslice** – Majda Repnik (DU Mengeš), **Pletarstvo** – Franc Sever (DU Puconci), **Fotografija** – Vili Šetar (DU Razvanje; prvič na RDD), **Nakit** – Marija Šmidovnik (DU Kamnik), **Košarica** – Danica Tisnikar (DU Vinska Gora), **Klekljanje** – Zdenka Trobec (DU Naš dom Dob), Delavnici za spremljevalce pa so vodili: **Uporaba mobilnih telefonov** – Petra Plana, Brigita Dane, Katja Pleško (Simbioza Ljubljana; vse prvič na RDD), **Verižni eksperiment** – Stane Arh (DU Jesenice). Aktivnosti za RDD 2019 so se začele že junija 2019 z objavo razpisa za izdelke in vodje delavnic in nato z njihovim izborom, KTK pa je po konstituiranju 25. 9. 2019 spreje-

Na rokodelskem srečanju je bilo moč videti marsikaj zanimivega.JPG

la program RDD 2019, izvedla delavnico za izbrane vodje delavnic, objavila razpis za udeležence delavnic in potrdila njihov dokončni izbor. V sedmih letih smo izvedli 99 različnih rokodelskih delavnic in 4 delavnice za spremljevalce. Vseh sedem delavnic se je udeležilo 784 rokodelk in rokodelcev iz 99 DU iz vseh 13 PZDU v različnih statusih (34 – OO, 103 – vodje delavnic, 431 – mentorji in mentorice, 216 – spremljevalci in ostali); povprečno 114 udeležencev na RDD.

Program RRD

V sredo, 18. 12. 2019, je bil uvodni nagovor s predstavitvijo KTK, OO, vseh vodij delavnic in novih mentoric in mentorjev ter poročilo o rokodelskih aktivnostih v 2019. Pred tem so vodje delavnic in novi mentorji in mentorice pripravili razstavo svojih izdelkov. V četrtek, petek in soboto, od 19. do 21. 12. 2019 dopoldne od 9.00 do 12.00, je bilo 16 rokodelskih delavnic v različnih prostorih hotela za vse mentorje in mentorice ter spremljevalce.

V sredo, 18. 12. 2019, popoldne je Milena Dimec predavala o pripravi in vodenju rokodelske delavnice. V četrtek, 19. 12. 2019, je bilo predavanje o varnosti starejših v cestnem prometu v izvedbi Agencije za varnost v Prometu RS; vodil jo je Sebastijan Turk iz AVP in sodelovali so še predstavniki Policijske postaje Izola, zdravnica

iz Fortoxa in predstavnik iz OZRK Izola. V petek, 20. 12. 2019, popoldne so se v dvournem zelo zanimivem programu predstavili člani DU Piran z mešanim pevskim zborom in klekljaricami, člani društva Anbot Piran – prikaz pletenja istrskih košar, izdelavo rož in lovorjevega niza in kaligrafijo, noše Rose Portoroža in solinarska družina iz italijanske skupnosti Piran. Poleg njih so sodelovale s petjem in skeči tudi članice Dramsko pevske skupine Zarja iz DU Ajdovščina; skupaj je sodelovalo 58 članov društev. V petek, 20. 12. 2019, ob 20.00 je bila v hotelu Delfin tudi 3. seja Komisije za tehnično kulturo ZDUS, na kateri smo sprejeli program dela KTK za 2020 in priprave za evidentiranje rokodelcev v ZDUS. V okviru programa evidentiranja rokodelcev v ZDUS smo v času RDD 2019 izvedli prvo evidentiranje rokodelcev, ki so se udeležili RDD. Vsem udeležencem dodatnih prireditvev, gostom, vodjem delavnic in jubilarantom smo podelili rože iz krep papirja, ki so jih izdelale naše rokodelke. Poleg tega smo goste in izvajalce dodatnih prireditvev (Varnost v prometu, DU Piran se predstavi) pogostili s sladicami, ki so jih spekle udeleženke delavnice Kulinarika. Velika zahvala velja tudi vodstvu in sodelavcem v Hotelu Delfin za vso pomoč v pripravi in izvedbi RDD 2019.

Branko Suhadolnik, foto Janez Strojan

»Kultura vse kulture je kultura srca«

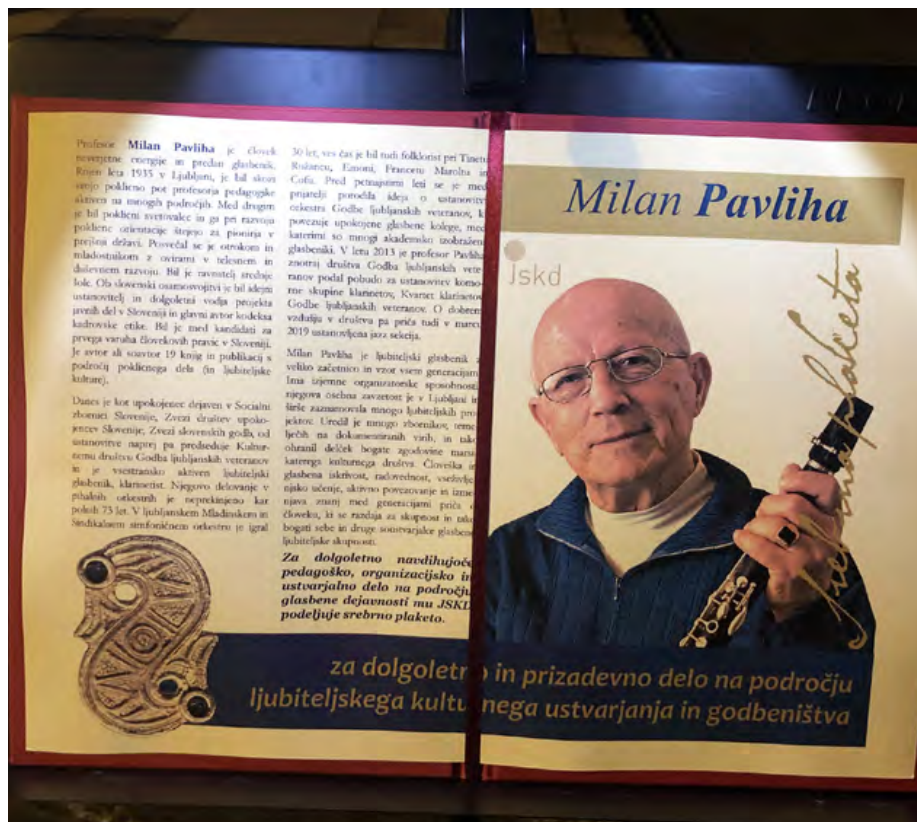
Podeljena so bila prila priznanja in odličja JSKD

V četrtek, 23. januarja, je Javni sklad RS za kulturne dejavnosti (JSKD) v Hribarjevi dvorani na Ljubljanskem gradu podelil najvišje nagrade JSKD mag. Franciju Pivcu, Jožku Hudlu, Milanu Pavlihi, Branimirju Ritonju, Tomažu Krajncu in Tadeji Vulc.

»S podelitvijo priznanj in odličij se je JSKD poklonil sijajnemu navdihu, kreativnosti in neskončni volji, predvsem pa veliki ljubezni vseh ustvarjalcev do ljubiteljske kulture«, je bila izrečena čestitka nagrajencem od mag. Marka Repnika, direktorja JSKD.

Vsaj enkrat na leto pri nas ni prezrta ljubiteljska kultura, v kateri je delujočih preko 130 tisoč članov vseh generacij v kulturnih društvih. Ljubiteljski kulturi so v četrtek na Ljubljanskem gradu priznali umetniško in moralno vrednost, saj ta bogati življenje, tako vključenim v kulturnih društvih, kot tisočim, ki jim je njihova ustvarjalnost namenjena. **»Kultura vse kulture je kultura srca,«** sem dejal na podelitvi. Kultura daje tudi staranju čar!

Milan Pavliha

Razstava ljubiteljskih slikarjev

Zgornje podravska pokrajinska zveza društev upokojencev Maribor in Društvo upokojencev Duplek pri Mariboru sta v začetku decembra 2019 pripravila zelo odmevno likovno razstavo. Od načrtovanih treh dni so jo zaradi velikega zanimanja obiskovalcev podalj-

šali skoraj na cel mesec december. **Svoja likovna dela je na ogled postavilo 38 ljubiteljskih slikarjev, članov šestih društev upokojencev.**

»Ljubiteljski slikarji so v Kulturnem domu Dvorjane, v občini Duplek, na ogled postavili 38 likovnih del v različnih tehnikah, od

akvarela, olja, lesene lepljenke, do slikanja na juto. Razstavo smo podaljšali tudi zato, da so si jo lahko ogledali šolski otroci in obiskovalci dejavnosti v Večgeneracijskem centru Danica v Dupleku,« je povedala Marinka Čučko, predsednica Društva upokojencev Duplek. Pri organizaciji razstave je veliko pomagal slikar Rajko Ferk, ki je ob otvoritvi likovna dela na kratko predstavil. Slike so na ogled postavili člani društev upokojencev: Limbuš-Pekre (7 slik), Zgornja Kungota (4 slike), Modra jesen, Dravski dvor (5 slik), KD Pavza, Selnica ob Dravi (6 slik), DU Malečnik (8 slik) in DU Duplek (8 slik). Ob otvoritvi je zbrane pozdravil David Kumer, podžupan občine Duplek, nekaj prijaznih besed je občinstvu namenil tudi Edi Sever, predsednik PZDU. S kulturnim programom so otvoritev razstave popestrile ljubiteljske pevke Društva upokojencev Duplek in harmonikarka Nives Polanec, učenka tamkajšnje osnovne šole.

Irena Ferluga, foto Viljem Šetar

Obiskovalci so si z zanimanjem ogledovali razstavljenaa likovna dela.

Veliki intervju – Jožica Puhar

Na decembrskem 14. Zboru članov ZDUS je bila za podpredsednico krovne organizacije izvoljena članica Strokovnega sveta ZDUS in članica številnih mednarodnih povezav, prva ministrica za delo družino in socialne zadeve, nekdanja veleposlanica R. Slovenije v Makedoniji in Grčiji, Jožica Puhar. Mnogi jo poznate! Ponosna Gorenjka, ki se je v mladosti predajala športu in glasbi, seveda pa tudi študiju. Glasba je bila njena prva ljubezen, a je oče dejal, da sta dva „muskontarja“ v familiji dovolj! (Op.a. Eden od bratov je znameniti pozavnist Franci Puhar, član nekdanjega PORLa in kvarteta trobil Francija Puharja, drugi brat Andrej pa klarinetist, ki je vodil v Trziču glasbeno šolo.) Torej, glasba, študij, šport ...

Na mednarodni konferenci o staranju na Brdu, jeseni 2017

V dijaških letih je bila moja "ljubezen" res šport, če pojmem šolo kot obveznost. Na žalost pa moje možnosti niso segale dlje od tistega, kar se je dogajalo v šoli in njenem okolju. Na telovadne ure, ki niso bile v času pouka, sem si želela že vse od prvega razreda osnovne šole, toda takratno pojmovanje staršev, kaj je primerno zame, ni bilo naklonjeno tem željam. V srednji šoli mi je bila všeč atletika – suvanje krogle, skok v višino, ampak vpis v kako športno društvo izven šole ni prišel v poštev. Smo pa v gimnaziji, kot obšolsko dejavnost, ustanovili strelsko družino, ki sem jo vodila in bila tudi ena najuspešnejših strelcev z zračno in malokalibrsko puško - upoštevalje ženske in moške ekipe. Ta spretnost mi je ostala in še pozneje sem presenečala s točnimi zadetki, če sem se vključila v kako neformalno tekmovanje.

Ampak našo sogovornico je zaznamovalo tudi kulturno življenje, saj je vendarle doma iz "Prešernovega mesta".

V širša kulturna dogajanja mesta sem se vključevala le v času dela na Občinskem sindikalnem svetu, ko sem bila v okviru nekdanje SZDL predsednica Sveta za kulturo. Spominjam se, da smo imeli velike ambicije: Ustanoviti poklicno Prešernovo gledališče, ki je bilo takrat povsem amatersko, zagotoviti neko obliko publikacije kulturnega ustvarjanja, da bi ga približali prebivalcem, zaščititi in pospešiti obnavljanje kulturne dediščine v centru mesta, ipd. Dejanska vsebina mojega udejstvovanja v kulturi in tudi veselja z njo pa je bila dolga leta glasba. V tretjem razredu osnovne šole sem se začela učiti igranja harmonike, pri desetih letih pa sem se navdušila nad flavto in začela z redim učenjem v Glasbenim šoli. Končala sem vseh 6 razredov, kolikor je bilo možno v Kranju. Z dvanajstim letom sem že igrala pri kranjski Godbi na pihala, kot prva ženska v tem sestavu v Sloveniji. Tam so igrali tudi člani moje družine. Oče, stric in brat, zato je bil vstop v ansambel kar logičen. Nekaj časa sem se ukvarjala tudi s saksofonom. Moja želja je bila študirati na Srednji glasbeni šoli

v Ljubljani, pa mi je načrt propadel zaradi finančne odvisnosti od staršev in njihovih preskromnih možnosti pokrivanja stroškov. In tako sem se znašla na kranjski Gimnaziji. Slovela je kot šola, ki "proizvaja" kvalitetne maturante in nudi znanja za gotov uspeh pri nadaljnem študiju. Z amaterskim igranjem v godbi in v simfoničnem orkestru, ki je žal obstajal le nekaj let, sem nadaljevala in vztrajala več kot 20 let. Flavta je tehničen inštrument in zahteva dosti vaje. Če bi za pridobivanje drugih znanj porabila toliko časa kot sem ga za "vežbanje" inštrumenta, bi bila gotovo več kot odlična dijakinja. Kam torej po gimnazijski maturi? Odločila sem se za Pravno fakulteto! Po diplomi na 1. stopnji sem pridobila naziv pravnik, s katerim se je bilo že možno zaposliti. Honorarno sem že v drugem letniku poučevala v osnovni šoli, da sem pokrivala stroške, ki jih oče zaradi bolezni ni več zmogel. Potem pa nova točka odločanja: imela sem ponudbo iz Nemčije za igranje flavte v nekem ansamblu. Moj partner pa je želel poroko. Pa sem se raje poročila! Potem pa v službo. Prva zaposlitev je zame pomenila pravi šok in streznitev ob prestopu iz teorije v prakso. Čeprav vpisana v nadaljnji študij prava, tega nisem zmogla. Smer študija sem pozneje spremenila. Kljub omenjenemu stresu pa sem bila vso delovno kariero zadovoljna, da sem bila slušateljica zanimivega študijskega programa na pravu s pestrim sestavom predmetov, ki me je vpeljal v širok spekter vsebin, ne samo s področja pravnih znanosti, ampak tudi s področja ekonomske finančnih ved. To mi je pozneje, ko sem se kot diplomirana sociologinja srečevala z zahtevnimi nalogami v različnih delokrogih, izjemno koristilo pri razumevanju stvari in sodelovanju z delovnimi kolegi drugih strok, predvsem ekonomske. Izbrani študij me je torej odpeljal v popolnoma druge vode. Moj cilj je bil postati dobra strokovnjakinja, biti "nekdo" v svoji stroki. Ob delu sem se stalno izpopolnjevala, poglobljala in širila znanja. Sredi osemdesetih sem se vključila v podiplomski študij, pa ga zaradi prevzetih državnih funkcij žal nisem mogla dokončati.

Kranj je bil pred osamosvojitvijo mesto brez posebne identitete. Kranjčani so "bežali" v Ljubljano, industrija zasidrana v gorenjski prestolnici pa je dajala pečat celotni nekdanji skupni državi. Kako kot sociologinja gledaš na tako shizofreno vlogo mesta?

Moram priznati, da za pogovor o Kranju nisem najboljši sogovornik, saj sem v svojem 42 let dolgem delovnem stažu v Kranju delala le kakih šest let, no, pa vseeno! Na položaj mesta gledam bolj z družbenoekonomske perspektive. Mislim, da je Kranj za gospodarske in socialne razmere pred začetkom devetdesetih čisto običajno mesto v bližini slovenske prestolnice. Kaka posebna identiteta se niti ni mogla izoblikovati. V večjem politično geografskem in ekonomsko tržnem prostoru ter ob aktualni stopnji razvoja je bila vodilna predvsem industrija in tako je imela tudi celotna družbena struktura in dinamika značaj industrijske družbe. Ob delitvi dela, ki je značilno za to vrsto proizvodnje, je bilo na ožjem območju občine in mesta zaposlenih, in tudi prebivalo, veliko nizko usposobljenih delavcev, ki so v mesto prišli iz okolice in od drugod, predvsem južnih predelov nekdanje SFRJ. Zahtevnejše strokovne in državne inštitucije pa so nastajale in se razvijale predvsem v Ljubljani. Razdalja med krajema omogoča obsežno dnevno mobilnost. Ob tem ljudem ostaja malo prostora in časa za ukvarjanje z drugimi stvarmi, za uveljavitev tistih dejavnosti, ki izvirajo iz podedovane ali spontano porajajoče se ustvarjalnosti ljudi, poudarja značilnosti lokalne skupnosti, je nekje med zgoraj opisanima skrajnostnima in omogoča tudi večjo prepoznavnost specifične mestu. Kranj takrat ni imel ne potencialov ne prave potrebe razvijati svojo izraznost. Težišče je bilo na drugih, dosti prozaičnih točkah – poskrbeti za socialno in bivanjsko infrastrukturo delavstva, ki je, ob zagotovljenih tržiščih za industrijske in druge produkte, zagotavljalo gospodarsko rast. Kar zadeva privlačnost prestolnice, je danes pritisk na "beg" v Ljubljano enak, če ne še bolj izrazit kot nekoč in to ne samo iz tako bližnjih mest kot je Kranj, ampak tudi bolj oddaljenih. To zdaj dobiva še nove dimenzije in oblike ter je eden od kazalcev regionalnih razlik in proces razslojevanja v Sloveniji. Tisti, ki so bogati, sebi ali svojim kupujejo stanovanja v Ljubljani, kar nekoč ni bilo možno. Sprememba, ki verjetno "rešuje" podobo oziroma identiteto drugih krajev, je le manjši geografski prostor države, pri čemer so se številna okolja začela obračati bolj vase, ne nazadnje pod vplivom novih poli-

tičnih struj, ki poudarjajo etnične in družinske vrednote, razpad velikih industrijskih sistemov s pojavom in razvojem razdrobljenih programov, uveljavljanjem prej neizraženih lokalnih teženj in možnosti dodatnega financiranja različnih projektov iz evropskih virov. Uradi in službe, ki predstavljajo državo, vrhunske strokovne inštitucije, znanost, izobraževanje, umetnost itd. pa se še vedno, in še vedno bolj, razvijajo v Ljubljani.

Z vzpostavitvijo nove države postaneš ministrica. Kranj ne dobi prvega ministra, ampak ministrice!?

Prva slovenska vlada iz vrst prebivalcev Kranja in okolice ni dobila le ministrice, ampak tudi dva ministra. Za šolstvo in šport ter za drobno gospodarstvo. Pa nisem prepričana, da je mestu to kaj dosti pomenilo. Vsaj sama nisem tega nikoli občutila. Za primer povem, da je lokalna televizija v vseh letih, kolikor daleč se spomnim, samo enkrat naredila oddajo z mojo udeležbo, pa še tej je verjetno botroval novinar, ki je bil moj sošolec. Prvi poosamosvojitveni župan pa me je celo "metal" z enega od širših vladno strankarskih posvetovanj, ker nisem bila "naša" - DEMOSova. Še zdaj informacije o pomembnih dogodkih v Kranju najdem v lokalnem časopisu ali na internetu. Za razliko od mojih kolegov veleposlanikov, ki so del občinskih protokolarnih gostov. Mogoče pa je tak odnos tudi rezultat dislokacije mojih zaposlitev. Ne vem pa, kako je to pri kolegih, ki imajo, ali so imeli, državne ali mednarodne funkcije. Kako malo človek, ki ni v neposredni bližini, nima časa vzdrževati tesnejših stikov in tekati na sedež organizacije, pomeni svojem okolju, tudi če opravlja pomembne naloge za isto srenjo, pove dejstvo, da me niti društvo upokojencev, kjer sem članica, ne povabi na svoj zbor. Se me pa spomnijo kulturniki, kadar zbirajo recitatorje za Prešernov dan in Godba na pihala me povabi na jubilejne koncerte. Verjetno nisem mestu dala nič, razen plačanih davkov, in mesto torej nič meni. Mogoče je pa to tista identiteta, o kateri razmišljaš(?)! samo do roba mesta oz. občinske meje. V času nastajanja slovenske države sem bila že štiri leta zaposlena v Ljubljani. Pa ne zato ker bi "bežala" iz Kranja, ampak zato, ker sem bila tja povabljen kot strokovnjakinja na področju trga dela. Postala sem predsednica Republiške skupnosti za zaposlovanje, v začetku 1990 pa namestnica Republiškega sekretarja za delo. V nekdanji državni ureditvi je bil to položaj ministra. Po osamosvojitvi pa sem bila s strani mandatarja povabljen v vlado in tako postala ministrica za delo.

Je bilo delo za celotno Slovenijo zate zanimivo in priložnost postati ministrica izziv? Ga zaznamujejo omembe vredni dosežki?

Tisti časi so bili zame izredno izzivalni, polni dejavnosti, zakonodajnih aktivnosti, priprave in izvajanja ukrepov v praksi. Na funkcijo v prvi vladi samostojne RS sem res ponosna, saj so temelji, ki smo jih postavili v "mojem" ministrstvu še vedno občutni, kljub vsem spremembam, ki so se dogajale v poznejših letih. Bil je čas postavljanja svoje države in čas obvladovanja posledic sistemskih sprememb v družbi. Tu mislim tako na spremembo državnih okvirov, političnega in ekonomskega sistema, prilaganje na nove tržne možnosti, uvajanje novih in spremenjenih delovnih projektov, kot tudi na reševanje prehodno poslabšanega socialno ekonomskega položaja ljudi, kar je občutila predvsem populacija zaposlenih in upokojencev. Moja afiniteta je področje dela, delovanje za ljudi/delavce, edini živi del proizvodnih procesov. Večkrat sem morala opomniti svoje kolege, da stroji sami, ob spremstvu financ, ne "marširajo" po proizvodnih

Kot strelka leta 1962 v Kranju

halah in da brez delavcev ničesar ne izdelajo. Teme socialnega skrbstva so prišle v pristojnost ministrstva pozneje, koncem drugega leta vlade, z novim Zakonom o vladi, ko se je minister za zdravje otresel "socialnih zadev". Utemeljitev je bila oblikovanje vladnih resorjev po nemškem vzoru, čeprav pogled od blizu tega ni ravno potrjeval. Socialnih korektivov v ministrstvu za delo nismo imeli. Njegov socialni del so le zavarovalni sistemi za življenjska tveganja. Zdravje, starost, brezposelnost. Z nujnimi zakonskimi rešitvami, s konkretnimi ukrepi in vrsto interventnih programov v gospodarstvu, na trgu dela in izobraževanju, smo takrat uspeli ohraniti mnogo delovno sposobnih potencialov, ki bi se brez tega izgubili. Omeniti moram nekaj največjih dosežkov mojega ministrovanja:

- uvedba ukrepov Aktivne politike zaposlovanja v slovenskem prostoru. Del tega so bile prekvalifikacije, stimuliranje podjetništva, kapitalizacija denarnih nadomestil in tudi javna dela, uveljavljena v številnih občinah;
- uvedba kolektivnih pogodb in tripartitnega socialnega dialoga s sistemsko urejeno vlogo sindikatov na strani delojemalcev in delodajalskih organizacij;
- uvedba pogodbenega razmerja namesto delovnega oz. zaposlitve;
- obvladovanje politike plač in ohranjanje finančno uresničljivega pokojninskega sistema;
- prenova zakonodaje o varstvu pri delu;
- prvi mednarodni sporazumi na področju uveljavljanja socialnih pravic.

S programom ohranjanja produktivnih delovnih mest nam je s sofinanciranjem predloženih novih ali spremenjenih programov v preko 600 gospodarskih subjektih uspelo ohraniti proizvodnjo ali storitve ter zadržati usposobljene delovne ekipe za novo delo, ob tem pa preprečevati grozeče nadaljnje povečanje rasti brezposelnosti. Zaradi potreb prilagajanja znanj in veščin novim delovnim programom smo podpirali inštitucije izobraževanja odraslih. Skupaj z Ministrom za izobraževanje sva ustanovila **Andragoški center Slovenije**. Kljub skromnim finančnim možnostim na začetku nove države, nam je uspelo vsak mesec zagotoviti izplačilo pokojnin, kar je bil zame izjemen uspeh, če sem primerjala dogajanja v drugih državah nekdanje skupne države, kjer to niso uspeli. Tudi nekaj domov za starejše osebe in delavnic za delo oseb s posebnimi potrebami smo odprli.

Je bil prehod med diplomate pričakovan, ali te je doletelo kot nekaj, kar je logično nadaljevanje kariere politika?

Dokler se nisem srečala z realnostjo, da je moje ministrovanje zaključeno, nisem dosti razmišljala o bodočem delu. Sem bila preveč okupirana s tekočimi posli, ki jih je bilo na mojem resorju vedno več. Od časovnih in kadrovskih kapacitet, potem pa pomisliš, da moraš vendar poskrbeti tudi zase. Ko si minister in se oziraš po nadaljevanju poklicne kariere, imaš možnost kandidirati na visoke funkcije v državi, iskati kako privlačno pozicijo v gospodarstvu, ali pa se umakniti v čisto stroko - študij in raziskovanje. Nekateri so mi razlagali, da bi bila zelo uspešna v kakem svetovalnem poslu. Ampak to se mi je zdelo predaleč od dosedanjih praks, povezano s preveč vlaganj v usposabljanje za nov način dela, z eventualnimi investicijami v pogoje dela in tudi preveč tvegano. Hud izziv mi je predstavljala misel na nadaljevanje nedokončanega magistrskega študija, vendar je bilo tudi tu preveč neznanj okoli zagotavljanja sredstev za "ljubi kruhek", od katerega je bila takrat odvisna tudi hčerka. Delo v mednaro-

Defile pihalne godbe Kranj, 1. maja 1961

dnem prostoru, v imenu države, diplomacija, je neka tretja pot, ki se mi je zdela privlačna. Nekaj, kar zmorem, uporabim znanje in izkušnje, in sem lahko koristna ter ne ogrožam eksistence. Malo me je pa že dlje časa vleklo v tujino. Ravno toliko sem sodelovala s kolegi iz drugih držav in se udeleževala ILO konferenc ter ministrskih srečanj, da se mi je povečalo zanimanje za mednarodna dogajanja, življenje v drugih državah in preskusiti sposobnost znati se v takem okolju. S predsednikom vlade, takrat predlagateljem veleposlaniških kandidatur, sva se pogajala. Jaz: "Grem na sever." On: "Je vse polno, greš na jug". In sem šla na jug.

V Grčiji in Makedoniji pa si stkala prijateljske, ne le državotvorne vezi?

Veleposlanik praviloma ne navezuje prijateljskih razmerij z osebami države gostiteljice. Je predstavnik države in se mora tega stalno zavedati. Kar dela, govori, v kakršnih relacijah se znajde, se to pripisuje državi, ne njemu kot osebi. Meni je včasih v Makedoniji kdo rekel: "Vi ste zame Kučan". Zato moram reči, da z Makedonci, Albanci, Grki, Ciprčani, Gruzijci in Armenci, v vseh teh državah sem bila akreditirani veleposlanik, nisem navezovala prijateljskih ampak korektno delovne odnose. Pri izrazu veleposlanik uporabljam moško obliko izraza, ker v tujih jezikih ženska oblika pomeni veleposlanikovo ženo. Malo pa odstopa naša diaspora. Tako v Makedoniji kot Grčiji obstajata kar številčni skupnosti naših rojakov, ki od veleposlanika pričakujejo veliko pozornosti in sodelovanja. Z nekaterimi od njih sem se ob pogostih srečanjih dejansko precej zblížala, tako da smo obdržali stike tudi po moji vrnitvi v domovino. Vendar, če tega ne neguješ, se počasi ohladi in zdaj sem že nekaj časa v tej fazi razvoja odnosov. Zanimivo je, da se v slovensko skupnost v Makedoniji organizirani v Združenje France Prešeren, vključujejo tudi nekdanji študentje Univerze v Ljubljani, čeprav po rodu Makedonci. Sem imela pa kot Slovenka v Makedoniji poseben status. Predstavljala sem deželo, ki jo imajo za zgled urejenosti in napredka na mnogih področjih. Prepoznali so me povsod, kjerkoli sem se pokazala, z izjemo albanskih ovčarjev na Šarplanini, ki niso imeli TV-ja in drugih sredstev komunikacije. So pa Makedonci topli, bolj čustveni ljudje kot Slovenci in verjamem, da so nekateri moj prijazen delovni kontakt razumeli kot znak osebnega prijateljstva. Ta ugotovitev se mi potrjuje, kadar pridejo na obisk ali prireditve v Slovenijo in sem zanje "Jožica". Prav "dol jim visi", da sem veleposlanica – po naši zakonodaji dosmrtno. Je pa res, da se to tudi v Sloveniji nikjer ne upošteva. Nas je premalo in preveč smo skromni, da bi ta status promovirali v družbi.

V Grčiji so v slovenski skupnosti predvsem ženske, ki so se poročile z Grki in si v krogu tradicionalnih grških družin, kjer je "gospodar" tašča, težko priborile enakopravnost in spoštljiv status. Skoraj opustile so tudi rabo slovenskega jezika, da se ne bi izpostavljale. Druženja v okviru prireditve veleposlaništva so jim pomenila predvsem priložnost, da se srečajo, pogovorijo in uporabljajo slovenščino. Do mene so imele bolj instrumentalni kot prijateljski odnos, kar mi je povsem ustrezalo. Tudi tej skupnosti se je na srečanjih pridružila Grkinja, ki je študirala v Ljubljani. Čas študija v Sloveniji se resnično vsem zasidra v spomin. Sem pa imela nadpovprečno dobre odnose s častnimi konzuli Slovenije v državah gostiteljicah. Na Cipru, v Albaniji, Armeniji in Gruziji, ki so bili včasih tudi moji vodniki in spremljevalci na dogodkih, ki sem se jih morala udeležiti v imenu Slovenije.

Potem pa upokojitev in ... delo na ZDUS. Si članica Strokovnega sveta, vodila si komisijo za mednarodno sodelovanje, ostajaš članica mednarodnih platform na ravni EU. Bo s stališča podpredsednice ZDUS lažje umestiti svoj glas v evropskih forumih?

Po vrnitvi iz Aten sem se takoj upokojila. Na svoje matično ministrstvo, MZZ, sem šla samo še po delovno knjižico. Nisem si pa mogla takoj naložiti kakih novih obveznosti. Pritiski, da bi sprejela kako vlogo v okviru ZDUS so bili kar močni, vse do ocene, da nočem delati za starejše ljudi. Ampak ljudje pač le redko pomislijo na objektivne možnosti. Po številnih letih dela brez delovnega časa oz. njegovih dnevnih omejitev, ko si pri računalniku pozno v noč, prej pa opraviš vse obiske, razgovore, prebereš vse, kar dosežeš, da si informiran, potuješ, posluššaš to, kar te zanima, pa tudi to, kar te ne na sprejemih svojih kolegov, nato pa spet v pisarno ...(!) Najprej sem si morala povrniti telesno kondicijo in usposobiti noge za hojo, ker so po letih celodnevnega sedenja začele "odpovedovati pokorščino". Imela sem triletnega vnuka in dobila še vnučkinjo. Prvič sem dala družino v prvi plan in prevzela dnevno skrb zanjo. Šele po petih letih sem bila sposobna za kako sveže družbeno angažiranje. V ZDUS sem res najprej prevzela vodenje komisije za mednarodno sodelovanje, ker sem ocenila, da mi je to najbližje glede na zadnje obdobje mojega dela. Počasi pa sem se vključila tudi na druga področja, pomembna za položaj in dobrobit starejših, saj se mi je zdelo škoda preteklih "investicij" v slovensko ekonomsko in socialno politiko, ter pridobljenih znanj in veščin. Poznati pa sem morala tudi razmere in „dihanje družbenih odnosov“ doma, če sem hotela uspešno zastopati ZDUS v organih mednarodnih nevladnih organizacij in prenašati informacije o vsebinah, programih in izzivih, s katerimi se ukvarjajo, v naše okolje. Delo v Strokovnem svetu mi je zato res dragoceno. To se ujema tudi z mojimi vrednostnimi prioriteta, kjer je strokovno delo na prvem mestu. Tudi v ministrski funkciji, ki je pojmovana kot politična vloga, sem dala prednost strokovnim odločitvam. Strankarska tekmovalnost me pa sploh odbija. Tu mi ne pomaga kaj dosti samoprepričevanje, da gre za parlamentarno demokracijo in vprašanja relativne teže pri odločanju v parlamentu. Raje imam sodelovanje kot tekmovalnost in na srečo se to v nevladnem okolju lahko uresničuje. Ob srečanjih v Upravnem svetu AGE in na mednarodnih konferencah ali seminarjih sem ugotovila, da cenijo znanje in strokovni pristop, vendar tovrstna pričakovanja naslavljajo v pretežni meri na raziskovalne inštitucije in univerze. Ti predstavljajo glavni "input" njihovih programov in stališč! Od članic pa pričakujejo predvsem praktične rešitve in dobre prakse, pa seveda pomoč pri oblikovanju in podporo pri

Pred PG Kranj na kulturni praznik, 8. 2. 2019 je tudi recitala

posredovanju oblikovanih stališč. Navedba funkcije, ki se drži imena poročevalca pa je po mojih opažanjih neka formula za oceno pomena in zanesljivosti informacije, ki jo prenaša. Ker smo se zavezali, da bomo v času slovenskega predsedovanja Svetu EU pri nas gostili srečanje Upravnega sveta AGE, bo treba upoštevati tudi nekaj protokolarnih pravil, za kar je ob določenih priložnostih potrebna uravnoteženost funkcij gostiteljev in gostov. Morda pa bodo tudi v Sloveniji partnerji, na katere naslavljamo razne prošnje in predloge, malo bolj prisluhnili, če se jim predstavljam s funkcijo. Tak prisluh potrebujemo za povečanje možnosti uveljavljanja naših zahtev.

Predsednik ZDUS Janez Sušnik je po zaključku mandata napovedal svoj umik s položaja. Je tebi predsedovanje krovni organizaciji izziv, ali nekaj o čemer še ne razmišljaš, čeprav je slutiti genezo v tej smeri?

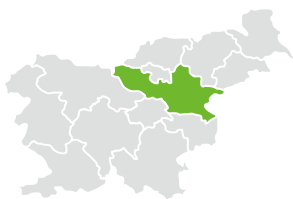
O tem zdaj ne razmišljam. Ne verjamem, da se bo Sušnik umaknil s tega položaja. Je pregloboko zakopan v številnih izzivih in ima še mnogo idej. Ne trdim da to ni izzivalno. Ampak je prehuda obremenitev za osebo v mojih letih. To ni neka predsedniška funkcija v državni strukturi, kjer imajo starejši politiki v nekaterih državah visoke funkcije pri 85 in več letih. Vendar pa za njimi stoji cel štab profesionalnih služb, ki mu ali ji strežejo v vseh pogledih. Treba se je le pokazati in kaj reči, ali prebrati. Kaj pa v naši organizaciji? Mnogo prostovoljcev na nešteti nalogah in skromna, do vratu obremenjena poklicna posadka, ki se trudi organizirati in strokovno podpreti njihovo delo. Če pa bi že aktivirala možgane za razmišljanje v smeri eventualnega naslednika ali naslednice, bi se ukvarjala z več vprašanji: z vprašanjem starosti (kje so mlajši kadri?); z odkrivanjem vodstvenih potencialov (kje so kadri, ki slovijo po vodenju timov?); z ugotavljanjem organizacijskih sposobnosti (kje so kadri, ki organizirajo in vodijo aktivnosti v svojem okolju?); z ugotavljanjem učinkovitosti v praksi (kje so kadri, ki so uspeli izzive nevladne organizacije plasirati v državne ali lokalne odločevalne sfere?); z indici pripadnosti nevladni sferi (kje so kadri, ki so pripravljeni biti neodvisni od raznih centrov moči?). Pa še kaj bi mi rojilo po glavi.

Jožica, hvala za odkrit pogovor in pa predvsem za to, da si odkrila tančico številnih področij iz tvojega budoarja in da smo smeli pokukati vanj.

*Črt Kanoni,
foto arhiv ZDUS in zasebni arhiv JP*

Ko mladina in starejši stopijo skupaj, se zgodbe nadaljujejo

CELJSKA

Upokojenci so z mladimi zanesenjaki pričarali svetopisemsko zgodbo

Člani društva upokojencev Luče ob Savinji, ki že vsaj desetletje opozarjajo na svoj prispevek kot enakopravno upoštevani občani v mali občini Luče v zgornjem toku Savinje, od lanskega leta registrirani gorniški vasi Luče ob Savinji, so tudi pod vodstvom ekipe in predsednice Marije Krivec zelo podjetni.

Poleg rednih nalog, ki jih imajo zapisane v svojih vsakoletnih programskih smernicah ter sledeč spodbudam in priporočilom pokrajinske zveze PZDU Celje in ZDUS, se vklapljaajo v življenje v kraju, kjer jih kot društvo in posameznike več kot 200 članske organizacije upošteva župan Ciril Rosc, direktor občinske uprave Klavdij Strmčnik, domači župnik Viki Košec ter partnerska krajevna društva.

Pomagajo starejšim sokrajanom v občini pa so dobrodošli z vsemi aktivnostmi

Vse bolj znani so po pomoči starejšim, bolnim in osamljenim starejšim krajanom, po pevski in glasbeni zakladnici, ki jo gojijo v okviru društva ter kulturnih ustanov v kraju. Prava ikona društvenega življenja in ohranjanje kulturne in stavbne dediščine pa je njihov dom upokojencev, Vlcerska bajta ob jezcu na Savinji pri Šmici. Tam, kjer je občina postavila še vrsto etno hišic, ki so jih opremili s starodavnimi in po svoje še aktualnimi obrtnimi in domačimi orodji in opremo, nekoč živečih domačinov v tem pred gorskim svetu. Če je to zgodba zase, vredna ogleda in turističnega magnet, pa zagotovo v tesni povezavi z iznajdljivimi in podjetnimi člani vodstva in skupin DU Luče. Ob tem ne moremo mimo omembe dogodka koncem lanskega leta, ko so prav ti vrli ljudje, ženice in možje, v sodelovanju s krščansko mladino in posamezniki na tem delu kraja uprizori-

li svetopisemsko zgodbo rojstva Jezusa in takratnih razmer v Jeruzalemu in Betlehemu (»Sveti deželi«). Pod vodstvom scenarista in mladega domačega režiserja Tomislava Vavdija, so prikazali vse elemente dogodka, ki jih v božičnem času obujajo ljudje širom Slovenije in v svetu.

Svetopisemsko zgodbo so umestili v novo etno vas

Ob izvajanju več kot uro dolge zgodbe, ki se je odvijala v zgodnjem večeru na prostem pri Vlcerski bajti ob znamenitem jezcu na Savinji na božični dan minuli ter s ponovitvijo čez dva dni, so privabili kakšnih tisoč domačinov ter ljudi iz širše Zgornje savinjske doline ter od drugod. Cilj prirediteljev ni bil ravno turistično spodbujanje ob tem, želeli so izkoristiti novo nastalo danost, ki jo je z etno vasjo omogočila Občina Luče z županom **Cirilom Roscem** in peščico dejavnih društev. Medgeneracijsko pa so se ob tem povezali predvsem upokojenci z vodjo **Marijo Krivec** in mladi, ki so izziv vzeli zelo resno in ob mladem vodji in koordinatorju Vavdiju uspeli narediti originalno predstavo, ki ji zlepa ni bilo kaj očitati. Še dobra mera dežja na generalki na božič ni pregnala zagrelih Lučanov, ki so presegli svoje dotedanje aktivnosti in k prazniku doprinesli luč iz Betlehema ter upihnili še četrto adventno svečo. V Lučah imajo »luč« tudi v grbu, iz neke druge zgodbe in izročila, vredna tradicije in odličnega sobivanja ter kulturnega, predvsem pa znamenitega večglasnega pevskega izročila.

Besedilo in foto, Jože Miklavc

Celjana v Brdih

Dobrodelni izlet v Goriška brda

Na eni od naših TV postaj so predvajali slovensko nadaljevanko Ena žlahtna štorija. Branko, univerzitetni diplomirani igralec in baritonist, se je navdušil nad scenarijem, igralsko zasedbo in televizijsko izvedbo. Nobene epizode nisva zamudila. Iz dneva v dan sva bila bolj zasvojena in začela sva razmišljati, da bi si kraj dogajanja ogledala. Bila sva (v mladih letih) v Brdih, a želela sva si jih ponovno obiskati in si ogledati prizorišča, kjer so nadaljevanko snemali. Želja je bila vse večja in padla je odločitev, da greva.

A kot kulturnika, sva se odločila, da bi najin izlet ne bil dogodek le za naju. Pa je Branko poklical Društvo upokojencev, jim

povedal kdo sva in kaj vse lahko »ponudiva« stanovalcem Doma v Podsobotinu. Veseli so bili ponudbe in verjeli ali ne, kar takoj smo določili datum obiska. Potovanje je bilo kar naporno. Po navodilih socialne delavke sva našla pravilne cestne odcepe in srečno prispela na cilj. Osebe in oskrbovanci so se naju razveselili in po nekaj minutah so napolnili dvorano. Čeprav ob meji z Italijo, sva izbrala povsem slovenski program, za kar nama je bilo vodstvo še posebej hvaležno. Stanovalci so izvajanje spremljali z navdušenjem in se nama, zlasti pri slovenskih ljudskih pesmih, pridružili. Ob sproščenem klepetu po predstavi so izražali zadovoljstvo in željo, da bi jih še kdaj obiskala. Skupaj smo pojedli še kosilo in poslovila sva se.

Kraji v Brdih so naju navdušili. Povsod obnovljene fasade hiš, domiselno urejena dvorišča, okna polna cvetja in pa ... izredna kulinarčna ponudba. Bil je čas češenj. Že doma sva se dogovorila, koliko in katere sorte bova kupila. A, glej ga zlomka, prevozila sva Brda, češenj pa nikjer. Pri zadnji hiši sva povprašala, kje bi jih pa le imeli(!) Spogledali so se in odgovorili, da so jih zase nabrali nekaj poznih in da nama jih odstopijo. Hvaležno sva spravila briške češnje in si zaobljubila, da jih bova jedla šele doma in zadovoljno zapustila to našo prelepo, obljubljeno deželo.

Vida Bukovac

Obisk starejših članov

Društvo upokojencev Rogaška Slatina ima 133 članov starejših nad osemdeset let, ki so jih tudi letos obiskali poverjeniki in predsednik društva Ivan Markovinovič Lolo. Njihovega obiska so bili zelo veseli vsi, še najbolj pa člani, ki bivajo v Pegazovem domu v Rogaški Slatini in Domu starejših v Šmarju pri Jelšah.

Zaželeli so jim zdravja, zadovoljstva in sreče polno v novem letu 2020. **»Ponosen sem, da so nam člani priskočili na pomoč pri obiskih starejših, za kar sem jim zelo hvaležen. Dragim članom našega društva in prijateljskih društev želim veliko dobrega sodelovanja v tem letu.«** je povedal Ivan Markovinovič Lolo.

Besedilo in foto, Milenka Blažević

Jože Pleminitaš, ki je dopolnil 99 let na dan obiska in predsednik društva

DOLENJSKA IN BELA KRAJINA

Veliki Gaber - Spoznajmo Dolenjsko

V letu 2015 se je nekaj rekreacijskih pohodnikov iz društev PZDU Dolenjske in Bele krajine odločilo, da bi se pohodniki iz številnih društev organizirali in pripravljali skupne pohode vsaj enkrat mesečno (tretji torek v mesecu) na lokacijah zainteresiranega društva. Tako so se začeli torkovi skupni pohodi, katerih moto je *Spoznajmo Dolenjsko*.

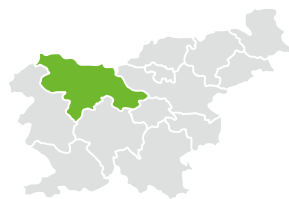
Število društev, ki so se priključila skupnim pohodom, je vztrajno rastlo. Danes je v ta naš projekt vključenih že 19 društev od šestintridesetih, kolikor jih je v naši Pokrajinski zvezi. Tudi število pohodnikov je vztrajno raslo in pohodov po Dolenjski se redno udeležuje od 150 do 200 udeležencev. Na zadnjem pohodu, 21.

Veliki Gaber - meddruštveni pohod z rekordno udeležbo

januarja, pa je bilo število udeležencev rekordno, saj se je zbrala rekordna družina, 302 udeležencev. Pohod je organiziralo DU Veliki Gaber, na kar smo organizatorji lahko ponosni, saj smo naš kraj v tem delu Dolenjske predstavili množici iz cele Dolenjske. Poleg spoznavanja tudi manjših krajev, je pohod namenjen druženju, saj se na takih pohodih po več letih zopet srečujejo vrstniki iz mladih let. Na zaključku pohoda pa vedno zadoni »pohodniška himna« pod vodstvom zborovodje Jožeta Torija.

Besedilo in foto, Joži Štrempfelj

GORENJSKA

Skupaj se imajo fletno že 14 let

Vsi poznamo pregovor, da sta smeh in dobra volja pol zdravja. Nekateri pravijo, da še več. Zato se ne smemo pozabiti smejati in videti stvari v življenju čim večkrat

Otroška folklorna skupina iz OŠ Cerklje

z vesele plati. Se mi zdi, da ta misel vodi tudi člane društev upokojencev Cerklje, Bukovica – Šinkov Turn in Komenda, ki so se že pred leti povezali v kulturno-zabavni prireditvi z naslovom Skupaj se imamo fletno.

Vse skupaj se je začelo leta 2006 na pobudo Društva upokojencev Cerklje. Od takrat prireditve organizirajo vsako leto in je že zdavnaj postala tradicionalna, tako da jo upokojenci, pa tudi vsi drugi, ki si želijo prešernega smeha in vedrega razpoloženja, vedno znova težko čakajo. Polega sedanje trojice je sprva sodelovalo tudi DU Vodice, vendar zdaj ne več, enkrat pa se jim je pridružilo še DU Tacen. Vsako društvo pripravi del programa, ki ga predstavijo v vseh treh krajih, kjer domujejo društva. Poskrbeli so tudi za to, da je prireditev medgeneracijska, saj v goste vedno povabijo otroke iz tamkajšnje šole. Letošnja prva prireditev je bila v kulturnem hramu Ignacija Borštnika v Cerkljah v soboto, 18. januarja. Prvi so na oder prišli najmlajši nastopajoči, folkloristi iz OŠ Davorina Jenka Cerklje pod vodstvom mentoric Petre Fajdiga in Špele Srečnik. V nadaljevanju je občinstvo spremljalo šaljive točke, petje, recitacije in še več plesa. S skečem sta navdušila in nasmejala polno dvorano Ivan Kropivnik in Matija Koritnik. Za njima sta nastopili Malči Leskovec z avtorsko pripovedjo in Anica Sirc, ki je recitala lastno pesem. Nato so zaplesali člani domačega folklornega društva Folklor Cerklje, kasneje pa še Folklorna skupina DU Komenda. Zven recitiranih in odpetih pesmi Anice Sirc in Lovra Plevela ter Anice Rehberger in Francke Rozman je na odru dopolnil nastop pevske skupine DU Bukovica - Šinkov Turn. Obiskovalci so z veseljem prisluhnili tudi Mešanemu pevskega zboru DU Komenda ter pesnici Mariji Kern in Ivi Ogorevc, ki je prebrala avtorsko zgodbo. V dvorani so, ponosni nad tem, kaj zmorejo njihovi člani, dogajanje spremljali tudi predsedniki vseh treh društev upokojencev: Marta Hočevar (Cerklje), Breda Špenko (Bukovica-Šinkov Turn) in Saša Lenarčič (Komenda). Vsem izvajalcem je čestital za kakovosten program tudi cerkljanski župan Franc Čebulj. Z enakim programom, ki se je razlikoval le v prvi točki, saj je vsako društvo povabilo v goste otroke iz svoje šole (v Komendi so nastopili otroški harmonikarji, ki jih je vodila učiteljica Urška Frantar, v Utiku pa učenci Podružnične osnovne šole Utik), so umetniki iz treh gorenjskih društev upokojencev nastopili še 25. januarja v Kulturnem domu v Utiku, 1. februarja pa v Kulturnem domu v Komendi.

Slavica Bučan, foto Janez Kuhar

Društvo U3 Škofja Loka je oktobra vstopilo v petnajsto študijsko leto

Univerza za tretje življenjsko obdobje oz. kot se zdaj uradno imenuje Društvo U3 Škofja Loka, ki ga od vsega začetka vodi ambasadorica vseživljenjskega učenja Borjana Koželj, je oktobra lani praznovalo 15-letnico delovanja. Na priložnostni slovesnosti so pripravili pester kulturni program, s priznanji pa so se zahvalili prostovoljkam za njihovo delo ter nekaterim drugim posameznikom, ki jih podpirajo pri številnih dejavnostih.

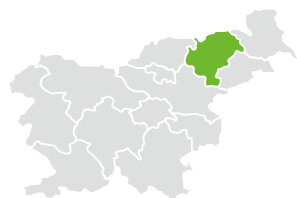
Po uradnem delu so goste povabili še na ogled priložnostne razstave. Seveda so spregovorili tudi o delu univerze v minulem obdobju. Pa se še mi malce podajmo med spomine. »Začeli smo v okviru DU Škofja Loka, pobudo pa je dala takratna predsednica Mana Veble Grum,« se spominja Koželjeva. »Jaz sem bila takoj za to, čeprav smo menili, da ne bo šlo zlahka in da med ljudmi ne bo tako veliko zanimanja, kot se je kasneje pokazalo. Najprej smo organizirali krožke angleščine, varovanja in ohranjanja zdravja ter zgodovine Škofje Loke. Program se je vsako leto širil, raslo pa je tudi število udeležencev, kar je dokazovalo, da je bila univerza dobro sprejeta. Začeli smo organizirati tudi ekskurzije in na prvi izlet sem v svoj rodni kraj, Ilirsko Bistrico, peljala petindvajset članov. Iz prvih treh krožkov so postopno napredovali do danes, ko jih ponuja njihov program kar 50-60, poleg tega pa še različne izlete, delavnice in razne prostčasne dejavnosti. Po desetih letih delovanja v okviru DU« nadaljuje vodja, »smo se odločili in ustanovili samostojno društvo Univerza za tretje življenjsko obdobje s krajšim imenom **Društvo U3**. In teh zadnjih pet so se še bolj potrudili kot prej in so zelo zadovoljni s svojim delom. Društvo vsa leta deluje na temelju prostovoljstva. Samo v vodstvu deluje 6-7 prostovoljk za različna področja. Res pa je tudi, da se je v okviru našega delovanja v okviru DU razvilo marsikaj, kar smo pustili v društvu. **Marinkina knjižnica** na primer živi svoje življenje, pri njej pa še vedno sodelujejo tudi naše članice. Potem glasilo **Mi o sebi**, ki je zrastle iz dveh študijskih krožkov novinarstva, kjer smo se učili novinarskih osnov, se preizkusili, ugotovili, da nam gre, izpopolnjevali svoje znanje in še vedno to delamo. To glasilo sicer izhaja v okviru DU, ampak univerza ima v njem vedno 5-6 strani. V vrsti izobraževalnih programov pravijo v vodstvu U3, njihovi člani izpopolnjujejo obstoječa in si pridobivajo nova znanja, s čimer skrbijo za svoje psihofizično ravnovesje in si med seboj pomagajo pri premagovanju osebnih težav in težav pri znanju. Hkrati pa se v študijskih krožkih krepijo nove vezi, nastaja nova mreža prij-

V pisarni Društva U3 Škofja Loka

teljstva, tako ima to ustvarjalno druženje tudi socialno noto, kar prav tako ni zanemarljivo v časih, ko je osamljenost pogosta težava starejših. »Temu druženju,« pravi Koželjeva, »posvečamo zelo veliko pozornosti, mogoče skoraj ravno toliko kot izobraževanju. Na področju izobraževanja pa ponujamo zelo veliko študijskih krožkov jezikov. Največ jih je iz angleščine, pa tudi iz nemščine, španščine, italijanščine ... Potem imamo področje umetnosti, kjer ponujamo recimo fotografski krožek – in potem sledi fotografska razstava. Naše članice se ukvarjajo tudi z gledališkimi predstavami, letos bomo prvič uvedli kaligrafijo, že dolga leta naše članice pridno klekljajo in kvačkajo, ukvarjamo se z glino in keramiko, imamo pa tudi krožek, kjer slikajo v akvarelu. Potem pa imamo še področje zdravja in letos smo navezali stik z Inštitutom za javno zdravje, ki nam bo pripravil predavanja. Posvečamo se pilatesu, jogi, vibracijski medicini, zelo velik poudarek dajemo izobraževanju na področju računalništva, kajti to se nam zdi tudi za starejše zelo velikega pomena.« Kaj pa želje in načrti za nadaljnji razvoj Društva U3? Borjana Koželj pravi, da so le-ti vedno bolj smeli: »Okvirno smo si zadali, da se bomo vsako leto razširili za 10 %. Lani na primer smo imeli v naše programe vpisanih okrog 260 ljudi, vsi so si v povprečju privoščili po dva krožka, kar pomeni, da se je izobraževalo 500 ljudi. Letos smo to številko že preseгли. Ne vem, če nam bo to uspelo vsako leto, res pa je, da se želimo v naslednjih letih širiti še izven Škofje Loke v sosednje občine in na ta način tudi ljudem v Poljanski in Selški dolini približati priložnost, da se izobražujejo v tretjem življenjskem obdobju.« Tudi sama je hvaležna za vse doseganje izkušnje, ki ne bogatijo samo dela v Društvu U3, ampak tudi njo osebno in prepričana je, da vse člane njihovega društva. Društvo U3 Škofja Loka deluje v okviru Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje, največje mreže v izobraževanju odraslih v Sloveniji, ki ustvarja možnosti za izobraževanje, učenje, delovanje in druženje starejših.

Slavica Bučan, foto Nevenka Mandić Orehek

ZGORNJE PODRAVJE

Klub upokojencev Bezena

Naključje je hotelo, da smo na Bezeni ustanovili svoj klub. Zgolj birokratska ovira je bila kriva, da se je 21 upokojencev – kegljačev s kroglo na vrvici iz Bezene, Bistrice ob Dravi in Ruš – odločilo imeti svoj klub. To je bil edini način, da smo lahko z drugimi upokojenci v zgornje podravski pokrajinski zvezi enakopravno tekmovali v kegljanju s kroglo na vrvici, saj nam je bilo kot sekcija upokojencev v športnem društvu Bezena to onemogočeno.

Ustanovni občni zbor smo imeli v mesecu juniju 2016 in po pridobitvi potrebne dokumentacije smo opravili registracijo septembra leta 2016. Tako smo postali enakopravni člani ZDUS, hkrati pa tudi člani PZDU zgornjega Podravja. Zavedno in odgovorno smo se odločili za ta korak kljub majhnosti po številu članov. Zavedali smo se, da je to naš začetek in verjeli smo, da bomo z voljo in delom tudi rastle, pridobili nove člane ter postopoma svoje dejavnosti širili še na druga področja. Naša želja je bila ponovno oživetiti nekoč že uveljavljene rokodelske delavnice ter vsak teden pripraviti druženje krajanov ob kavici, družabnih igrah in klepetu. Imeli smo veliko idej, ki bi jih v naslednjih letih želeli uresničiti. Da smo lahko delovali,

nam je občina omogočila uporabo prostorov v paviljonu v neposredni bližini doma krajanov. V mesecu septembru preteklega leta je minilo 3 leta od ustanovitve Kluba upokojencev Bezena. Začetek novega leta je čas, ko se lahko ozremo nazaj na prehojeno pot, ocenimo naše delo in se vprašamo, ali je bila odločitev o ustanovitvi kluba prava, v smislu zadovoljevanja interesov upokojencev na Bezeni in z ozirom na dejstvo, da v občini Ruše delujeta že dva društva upokojencev. Ideja o ustanovitvi kluba, ki je vzkllila med kegljači kegljanja s kroglo na vrvici, je pognala korenine in zrastle v klub z različnim programom. S tem smo omogočili upokojencem, da so lahko svoje interese udeležali po svojih željah in zmožnostih v domačem okolju in na različnih področjih. Da smo našli pravo pot in izbrali prave programe, potrjuje podatek o porastu članstva. Na ustanovnem občnem zboru kluba leta 2016 je bilo prisotnih 21 članov, leta 2017 je število naraslo na 43 članov, v letu 2018 na 64 članov in v letu 2019 na 90 članov.

In kaj je pritegnilo upokojence, da so se včlanili v naš klub?

Skupna druženja ob kavici in družabnih igrah, vsebinsko bogati in cenovno ugodni pohodi po slovenskih gorah in izleti po slovenskih pokrajinah, športna rekreacija v kegljanju s kroglo na vrvici, obujanje starih običajev v rokodelskih delavnicah, učenje angleškega jezika, srečanja ob rojstnih dnevih, jutranja telovadba v »Šoli zdravlja« ter vključitev v program »Starejši za starejše«. Povezali smo se z ostalimi društvi na Bezeni, športnim društvom Bezena, kulturno umetniškimi društvom Bezena in krajevnim odborom Bezena. Skupaj z njimi pripravljamo različne oblike druženja. V jeseni kosta-nejev piknik in ob koncu leta božični pohod na Krečevo. Posebno zanimivo je bilo medgeneracijsko srečanje s krajani Bezene, na katerem smo podrobneje predstavili delo društev. Vse te aktivnosti nam omogočajo, da smo veliko skupaj, kar utrjuje prijateljske vezi in krepi medsebojne odnose. V takem okolju se počutimo sproščeno in prijetno, zato so vsi dogodki dobro obiskani. Klubske prostore v paviljonu pri domu krajanov smo v preteklem letu skupaj s krajevnim odborom in športnim društvom primerno opremili. Uradne ure so vsako sredo od 9.00 do 11.00, kjer se lahko dobijo tudi vse potrebne informacije. V prihodnje želimo delovanje kluba razširiti še na igranje namiznega tenisa, urediti klubsko knjižnico ter še naprej slediti željam naših članov.

Mirko Farasin

Jubilejni leti 2019 in 2020 v DU Limbuš – Pekre

Pevke ljudskih pesmi »Spominčice« in njihovih 30 let delovanja v letu 2019

Pred tridesetimi leti se je pri ročnodelkah tudi prepevalo, saj je bila med njimi pevsko najbolj navdahnjena članica Anica Debenak, ki je spodbujala ročno delo in hkrati še petje pesmi iz babičnih skrinj. Pred tridesetimi leti se je pri zavzetih pevkah porodila želja po samostojni skupini pevk ljudskih pesmi, ki so si kasneje nadele ime »Spominčice«, tako kot so se imenovale tudi ročnodelke. Postopoma se je pričel njihov vzpon, saj so postajale, in to so na javnih prireditvah v kraju še danes, nepogrešljive. Po Anici Debenak se je zvrstilo več zavzetih vodij skupine, menjavale so se tudi generacije pevk, ki nastopajo s prepevanjem starih pesmi, kar jih uvršča med ohranjalke starega ljudskega pevskega izročila, ko ob tem popestrijo svoje nastope tudi z domačimi glasbami. Pevke redno nastopajo na večini krajevnih prireditev, podajo pa se tudi na nastope širom po Sloveniji.

Pevke Spominčice - jubilantke

Deset let šahovske sekcije v letu 2019

Pred desetimi leti je bila v našem društvu ustanovljena šahovska sekcija, ki v svojem aktivnem obdobju beleži vrsto posameznih in skupinskih zmag v kraju, regiji in širše. Člani šahovske sekcije redno vadijo šahovsko igro in zavzeto nastopajo na turnirjih, na katerih dosegajo tudi zmage in žanjejo priznanja.

Desetletje Mešanega pevskega zbora Li-Pe

Petje družijo številne navdušene upokoјence in tako je tudi v DU Li-Pe pred desetletjem nastal mešani pevski zbor, ki vadi različne vrste pesmi in z njimi nastopa na društvenih, regijskih in državnih srečanjih in prireditvah. Navdušenih aplavzov pa so deležni, kadar s svojimi nastopi popestrijo monotonijo v domovih starejših občanov, kamor jih vabijo že kar nekaj let, da s pesmijo razveselijo njihove varovance.

Društvo upokoјencev Limbuš-Pekre slavi 35 let delovanja

Pred 35 leti je bilo ustanovljeno Društvo upokoјencev Limbuš-Pekre in od tedaj je naše društvo eno izmed aktivnejših v kraju z mnogimi dejavnostmi, ki dajejo obilje možnosti našim upokoјencem v tretjem življenjskem obdobju na področju ročnih del, prepevanja, kegljanja, šahiranja, rekreacije, likovnega ustvarjanja, izletništva in še bi se lahko naštevalo, o čemer priča spletna stran društva, bogata fototeka in zapisi v društvenem glasilu Lipe, ki redno izhaja z bogato vsebino že 16 let.

Besedilo in foto, Franjo Šauperl

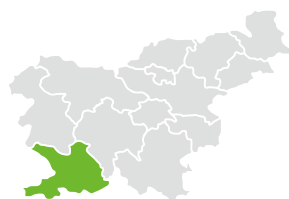
lunder. Sledilo je prijetno druženje. Ko se je dan že prevešal v noč, so slovesno, ob penini in glasbi, na simbolni način, vstopili v novo leto. Ko so v dvorani prepevali »bele snežinke«, so zunaj že pošteno padale in prestrašile marsikaterega udeleženca srečanja. Glasba in ples, predvsem pa prijeten klepet, je najbolj vztrajne družil pozno v noč. Ob slovesu so sledili stiski dlani, ki so povedali več kot tisoč besed. Zunaj jih je pričakala zimska idila. Prvi sneg je pobelil naravo in tako na simbolni ravni prekril tudi napake ljudi. Navidezno je bilo vse novo in čisto, kot bi dejansko vse pričeli na novo.

Besedilo in foto, Mirko Ploj

Zbrani za srečo in zdravje v letu 2020

Po polni luni in prvem snegu so se članice in člani Kluba upokoјenih delavcev Ministrstva za notranje zadeve Maribor v petek, trinajstega (13.), zbrali na prednovoletnem srečanju. V kulturnem programu so sodelovali kvartet policijskega orkestra, glasbenik Marjan, mlada pevka Zoja Hafner, tamburaši KUD Šmartno na Pohorju ter Gusti Volšek in Anita Arzenšek s šaljivim skečem.

Zbrane sta pozdravila Rafael Viltušnik, pomočnik direktorja Policijske uprave Maribor, in podpredsednik Zveze klubov Slovenije, Jožef Grah. Kulturni program je povezoval predsednik kluba Mirko Ploj, ki je povedal, da se bodo na srečanju na simbolni način poslovili od leta 2019. Tako imenovani »veseli december« je čas, ko veliko bolj oživijo dobre želje in sočutje. Veliko upov in želja pa jim je ostalo tudi še za prihajajoče leto. Svoje člane so obdarili s stenskim koledarjem in kemičnim svinčnikom, ki nosita logotip kluba. Zaslužnim članom so podelili majhna darila za velika dejanja ter se jim zahvalili za opravljeno delo in trud. Letos so si darila prislužili: Branko Dogša, Mira Marin, Milan Traper, Majda Bobanec in Ilka Ka-

**JUŽNA
PRIMORSKA**

O nasilju ...

Sredi prejšnjega meseca je bil Zlati kotiček v Kopru polno zaseden s člani Društva za sobivanje starejših Koper ter s prostovoljci in koordinatorji iz programa Starejši za starejše za južno Primorsko. Namreč, Slavica Frelih, vodja Društva za sobivanje starejših Koper in vodja programa SzS za južno Primorsko, je organizirala predavanje o nasilju.

Vabilu na predavanje se je odzval tudi Cveto Kokalj, predstavnik Policijske uprave Koper, spregovoril pa je o temi, ki bi nas morala vse zanimati, še posebno nas, starejše, ker smo ranljiva skupina. Razložil nam je, da je žrtev kaznivega dejanja lahko vsakdo izmed nas, pri tem pa utrpimo poškodbo, ki je lahko telesna ali duševna, prizadeti pa so tudi bližnji. Žrtvam kaznivega dejanja je potrebno

ZASAVSKA

Prostovoljec zasavske regije 2019

V mesecu januarju je v Zasavski regiji (Hrastnik, Trbovlje, Zagorje, Litija) potekal javni natečaj, Prostovoljec Zasavske regije 2019. V izbor se je po mnenju strokovne komisije uvrstilo devet prostovoljcev in osem prostovoljnih organizacij iz občin zasavske regije.

Ponosni smo, da je strokovna komisija med osem prostovoljnih organizacij izbrala tudi program Starejši za starejše DU Hrastnik. To, poleg pohvale našim prostovoljcem, pomeni tudi promocijo programa, ki se tako še bolj približa starejšim, ki našo pomoč potrebujejo in morebitnim novim prostovoljcem. O izboru za **najzaslužnejšega prostovoljca iz posamezne občine zasavske regije ter eni prostovoljski organizaciji iz regije pa so odločali prejeti elektronski glasovi.** Program Starejši za starejše, izključno na podlagi prostovoljstva, deluje v okviru Društva upokoencev Hrastnik že od leta 2007. Bistvo programa je skrbeti za občane starejše od 69 let, da lahko čim dlje ostanejo samostojni in starost preživijo v svojem domačem okolju – doma. Nudijo jim druženje, spremstvo na sprehodih, obiskih pri zdravniku, nakupih, manjših gospodinjskih opravilih, prinašajo jim zdravila, hrano, obveščajo in osveščajo o njihovih pravicah, zanje urejajo oziroma jih napotijo urejati razne socialne in zdravstvene pomoči. Program s svojimi prostovoljci je dobro poznan in cenjen v občini in širše. Svoje poslanstvo nadgrajujejo in od januarja dalje izvajajo priljubljena tedenska medgeneracijska srečanja v Mladinskem centru Hrastnik, ki so namenjena druženju, družabnim igram, tematskim uram, razgibanju, tomboli in podobnim aktivnostim. V programu deluje od 20 do 22 prostovoljcev in koordinator. Zaključna prireditev je potekala 30. 1. 2019 v Hrastniku. Prostovoljce in prisotne goste je pozdravil župan občine Hrastnik, g. Marko Funkl, slavnost pa so popestrili člani tolkalne skupine »Perkakšns« iz Litije, **Kulturno društvo Podkum**, Športni klub Feniks iz Hrastnika in moška vokalna skupina »Un s Trboul.« Priznanje za prostovoljsko organizacijo Zasavske regije 2019 je prejelo Društvo prijateljev mladine Trbovlje. Nismo dobili največ glasov, smo pa uživali na prijetni prireditvi, naša prostovoljka Joži je v imenu programa prejela krasno vrtnico, vsi skupaj pa smo razširili glas o prostovoljstvu in programu Starejši za starejše po

nuditi takojšnjo strokovno pomoč zdravnika, psihologa, terapevta in jih tudi vključiti v program psihosocialne pomoči. Posebej pa je še poudaril, da obstaja nasilje v družini, ki je skrito, o njem se ne govori javno in ga je bistveno več, kakor tistega, o katerem se govori glasno, polni stolpce časopisja in se ga tudi kazensko preganja. Vzrokov za skrito nasilje je več, saj ga izvajajo domači, zaradi nezaposlenosti, prenizkih plač, v veliko primerih pa tudi zaradi odvisnosti od drog. Za zaključek nas je vse opozoril na previdnost, bodisi pri dviganju denarja na bankomatu, sprehode po neosvetljenih ulicah in kar je najpogostejše, pri odpiranju vrat neznanec, tudi če so zelo prijazni. Sledila so številna vprašanja, na katera je gospod Kokalj rad odgovoril.

Besedilo in foto, Emilijana Crgol

Srečanje jubilarov DU Piran

Vsakoletnega srečanja jubilarov, ki v letu praznujejo 80, 85, 90 in več let, se je v restavraciji gostilne Oštarija v Portorožu na povabilo društva upokoencev Piran udeležilo kar 30 jubilarov.

V društvu smo imeli v letu 2019 kar sedeminšestdeset članov in članic, ki so praznovali visok jubilej. Najstarejša udeleženka srečanja pa je bila 97 letna Rozina Nussdorfer iz Pirana. Člani in članice upravnega odbora, skupaj s predsednikom, so jim pripravili kratek kulturni program, na katerem so peli pevci in pevke DU Piran, program pa je povezovala naša nepogrešljiva animatorka Irena Dolinšek. Harmonikar Edi je poskrbel za plesno glasbeno razpoloženje, jubilate pa smo pogostili s skromno večerjo, sladko torto in šopkom cvetja. Predsednik društva Zdravko Taškar jim je zaželel še veliko zdravja, sreče, dobre volje in druženja v krogu domačih in prijateljev upokoencev tudi v novem letu 2020.

Besedilo in foto, Zdravko Taškar

Zasavski regiji. Še vedno pa nas spremljajo lepe besede voditelja večera – hvala, da s svojim delovanjem bogatite naša življenja.

Besedilo in foto, Jerica Laznik

OSREDNJE-SLOVENSKA

Radi pišemo z roko

Ko smo v Domžalah ustanovili sekcijo društva upokojenih pedagoških delavcev, smo smisel svojega druženja videli tudi v dejstvu, da svoje znanje, izkušnje in poslanstvo učiteljev prenašamo v okolje, v katerem lahko delujemo v njegovo korist in sebi v zadovoljstvo.

Naše krovno Društvo upokojenih pedagoških delavcev Slovenije, ki z devetimi sekcijami pokriva pretežen del Slovenije, je že več let član družine Radi pišemo z roko. Njihovo poslanstvo in namen je ohranjanje kulture pisanja z roko in tudi v naši sekciji smo spoznali koristnost te dejavnosti. Temeljne informacije in spodbude smo dobili na srečanjih sekcij v Celju, kjer za povezavo vseh sekcij in sodelovanje z društvom Radi pišemo z roko, skrbi gospa Vida Bukovac. Domžalske šole spodbujamo k tovrstnim aktivnostim, na nekaj šolah so se že pridružili, dve kolegici pa sta pričeli z uricami pisanja z roko tudi v Domu upokojencev v Domžalah. Za začetek smo v sekciji sklenili poiskati primerke rokopisnih izdelkov naših dedkov in babic, torej rokopise, nastale pred skoraj sto leti: **razglednice s pozdravi s počitnic, zvezke receptov, pisma, voščila, zapise v spominske knjige, pa tudi zapise v zvezkih tedanje šole.** Primerjale smo jih z izdelki današnjega časa, pri tem so nam pomagali učenci, ki tudi danes še marsikaj zapišejo z roko. Da bi

še same članice lahko sprostile svojo ustvarjalnost, smo pod mentorstvom kolegice Brede iz gline izoblikovale inicialke svojih imen. Zbrana gradiva smo razstavile v domžalski knjižnici in ob odprtju razstave bile deležne odobravanja in pohval. Odprtje so zaznamovali otroci s šole Rodica, ki so pod vodstvom požrtvovalnih mentorric pripravili imeniten, pester in duhovit program, uglašen na pisanje z roko. V ilustracijo, kakšen navdih je prineslo pisanje z roko, pa ena izmed pesmic, ki so jih mladi avtorji recitali na odprtju razstave: **Pisati z roko je enostavno. Z nalivnikom pišemo pisane črke na liste, v zvezke in na pisane prte. S pisanjem domišljijo in možgane krepimo, z računalnikom se odtujimo in včasih celo pamet izgubimo. Pomisli: kaj je bolje, pamet izgubiti ali možgane okrepiti?** V začetku novega leta bomo ob tednu pisanja z roko k sodelovanju povabile vse domžalske šole, oba doma upokojencev in vse, ki jim je pisanje z roko pomembna priložnost za urjenje prstov, oči in možganov. In zakaj radi pišemo z roko? Ker pisanje z roko krepi otrokov razvoj, odraslim pa pomaga ohranjati aktivnosti gibalnih, čustvenih in miselnih povezav. Za otroke je včasih naporno, odraslim pa velikokrat zabavno.

Besedilo in foto, Andreja Pogačnik Jarc, predsednica sekcije DUPDS Domžale

Radio Prvi v oddaji Storž o središčni temi DMS - Stanovanjska problematika in stanovanjska mobilnost

Radio Prvi je v letošnjem letu medijski partner DMS, ki bodo potekali od **19. – 21. 5 2020 na GR v Ljubljani. V prvi oddaji**, ki je bila na sporedu 9.1.2020, sta Tomaž Banovec, ki v Strokovnem svetu ZDUS pokriva bivanjsko problematiko in Katja Martinčič iz Zveze društev MC Idrije spregovorila o bivalnem standardu starejših.

Tomaž Banovec je poudaril, da veliko starejših živi samih v prevelikih stanovanjih in izpostavil tri svetovne mite o bivanju:

- **Lastnik nepremičnine se tako naveže, da tudi če bi šel na boljše, ne želi oditi. Kot pravi pesem Andreja Šifrerja: »svoje hruške ne dam«**
- **Nekaj je potrebno zapustiti potomcev, nekaj jim je potrebno dati**
- **Velika razpršenost stanovanj, ogromno lastnine in premalo najemniških stanovanj.**

Katja Martinčič je skupaj s psihologinjo Tino Mervič in urbanistom Primožem Pavšičem pripravila projekt »Mladi starci« in predstavila nekaj oblik bivanja v tujini:

- **neinstitucionalne oblike**
- **prenova stanovanj z državnimi subvencijami**
- **medsosedska pomoč, starejši pomaga starejšim in medgeneracijska središča**
- **stanovanjske zadrage, za katere pa je iniciativa tudi že na ZDUS.**

V drugi oddaji, ki je bila na sporedu 13.2.2020, sta **Klemen Ploštajner**, mladi raziskovalec na FDV in **Tina Smonkar** iz Študentske organizacije Slovenije spregovorila o prihodnosti študentskih name-

stitev. Klemen Ploštajner je sodeloval pri projektu Fakultete za arhitekturo o kvaliteti bivanja študentov, kjer:

- **za 1/3 študentov bivanje v Ljubljani predstavlja breme, najhuje je za študente, ki prihajajo iz revnejših družin.**
- Študentski domovi so za revnejše rešitev, saj so jim cenovno bližji.
- **Zgodovina kaže, da je bilo najslabše bivanje študentov v obdobju med obema vojnama, ko je bila Univerza komaj ustanovljena. Takrat namreč temu segmentu niso posvečali pozornosti. V času SFRJ je bilo najboljše, zdaj pa se slabša in približuje obdobju med obema vojnama.**
- Tina Smonkar, Mariborčanka, pa je izpostavila problematiko študentov, ki študirajo na obali:
- **Maribor je trenutno super, saj so prenovili študentske domove. Na obali pa je težko, saj je malo kapacitet, poleg tega jih med poletnimi meseci izseljujejo, da lahko oddajo nepremičnine turistom.**
- **Nujno je potrebna gradnja novih domov, država pa mora zagotoviti namenska sredstva.**

Študentje pripomorejo k financiranju študentskih domov iz koncesijske dajatve študentskega dela, kar pomeni, da si sami gradijo in obnavljajo stanovanja. V Ljubljani, denimo, že več kot deset let ni bilo vlaganj v študentske domove.

V prihodnji oddaji 12. marca, pa o Bivalnih razmerah in stanovanjski problematiki mladih.

Lara Valič

Primeri dobre prakse iz tujine nas še vedno niso nič naučili

Spoštovani bralci in spoštovane bralke revije ZDUSplus!

Navajeni ste, da politiki preveč teoretiziramo, zato bi vam danes želela predstaviti primer, kako znajo nekatere evropske države izkoristiti evropska sredstva za potrebe starajočega prebivalstva. V omenjenem primeru gre za Španijo in gradnjo domov za ostarele, podobnih primerov pa je v državah članicah Evropske unije še veliko. Španski primer je eden od bolj aktualnih, pogodba o sofinanciranju gradnje s sredstvi Evropske unije je bila podpisana decembra lani. Gre za projekt v višini 57,5 milijona evrov, s pomočjo katerega bodo zgradili kar 19 modernih domov za ostarele in oskrbovanih skupnosti za starejše. Evropska investicijska banka, finančna ustanova Evropske unije, ki je zadolžena za izdajanje teh posojil, bo podjetju Vitalia Home s posojilom pomagala zgraditi nove namestitvene možnosti za starejše. Vitalia Home je podjetje, ki je v Španiji že v preteklosti zgradilo večje število domov za ostarele. Tako kot ostale države članice Evropske unije, se tudi Španija sooča z velikim pomanjkanjem oskrbovanih mest za starejše. Sooča se z nizkim številom rojstev in hkrati z visoko pričakovano življenjsko dobo. Število ljudi, starejših od 65 let, je v lanskem letu predstavljalo že skoraj 20 % celotnega prebivalstva. Po podatkih statističnega urada Republike Slovenije je ta številka enaka tudi pri nas. Sporazum med Evropsko investicijsko banko in Vitalia Home je podprt s sredstvi naložbenega načrta za Evropo, znanega tudi kot Junckerjevega načrta in Sklada EFSI – Evropskega sklada za strateške naložbe. Sklad EFSI predstavlja tudi glavni finančni steber omenjenega Junckerjevega načrta. Projekt bo zagotovil kar 3200 novih postelj v domovih za ostarele in več kot 500 mest v stanovanjskih skupnostih za posameznike, ki potrebujejo dnevno varstvo. V stanovanjskih skupnostih bo v skupnih gospodinjstvih živelo od 15 do 20 starostnikov, tam pa bodo deležni tudi redne oskrbe. V skladu z drugo prednostno nalogo Evropske unije, zagotavljanjem čiste, zelene Evrope, bodo namestitve zgrajene v skladu z načelom nizke porabe energije. Kot piko na i pa gradnja novih domov in stanovanj seveda pomeni tudi številne nove zaposlitve. Pričakovanih je več kot 1400 novih delovnih

mest – zdravnikov, medicinskih sester, oskrbnikov in drugih. Novi domovi naj bi pričeli z delovanjem v roku treh let. Tako predstavnica Evropske investicijske banke kot Paolo Gentiloni, Evropski komisar za gospodarstvo, sta ob podpisu pogodbe poudarila, da Evropska unija ponuja številne priložnosti za zagotavljanje oskrbe starejših. Taka oskrba bo odgovarjala na vedno večje povpraševanje po kvalitetnih in finančno dosegljivih storitvah. Po besedah direktorja Vitalia Home, pa ne gre le za projekt, ki bo zagotavljal kakovostno oskrbo in namestitve, ampak tudi dobro fizično in psihično počutje oskrbovancev. Predstavljen primer kaže, kako uspešne so nekatere evropske države pri črpanju evropskih sredstev. Seveda pa je veliko odvisno od samih držav in podjetij, ki se na razpise prijavljajo. Slovenija bi se veliko lahko naučila iz prakse preostalih držav članic. Le ozreti se je potrebno okrog sebe in odpreti oči ter uporabiti vire, ki so nam na voljo. Upam, da bo nova vlada, katerakoli že bo, pri tem bolj uspešna.

Romana Tomc

Slovenski starodobni smučarji na 9. Nostalgie Ski WM Leogang 2020

Z zlato medaljo se je okitila svetovna prvakinja, Velenjčanka, Mojca Križ

Od 24. do 26. januarja je v Leogangu na Solnograškem v Avstriji potekalo 9. svetovno prvenstvo starodobnih smučarjev »Nostalgie Ski WM Leogang 2020«, na katerem je nastopila tudi skupina petih starodobnih smučarjev iz Slovenije s spremljevalci. Razen Križeve in Stropnika so bili ostali udeleženci, tekmovalci, upokojenci, ki tako aktivno preživljajo življenje v tretjem obdobju, zato smo lahko na njih še posebej ponosni.

Med njimi je nastopila kot del slovenske reprezentance tudi članica gornje-savinjskega smučarskega kluba, sekcije smučanja po starem Veseli Savinjčani iz Mozirja, **Mojca Križ**. Izkušeni smučarki, nekdanji slovenski reprezentantki FIS in svetovnega pokala, ki se že vrsto let ukvarja z obujanjem in ohranjanjem starodobnega smučanja, pa je uspelo doslej največ, kar je v svoji karieri pri tem dosegla. V svoji kategoriji Kandahar z robniki je postala svetovna prvakinja. Poleg zlate medalje je prejela v kombinaciji slalom-smuk še srebrno odličje. Tekmovanje v Leogangu v Avstriji se odvija vsako drugo leto, poteka dvodnevno, prvega dne spust (smuk) in drugi dan vožnje med količki (slalom). Pred tekmovanjem se izvede kontrola opreme, to je preverjanje obutve in smuči, ki mora ustrezati prijavljeni kategoriji. Ločijo se v značilne skupine: 1. Pionirji – kraljevi razred (lesene smuči brez robnikov, vezi Muller, usnjeni pas, ena lesena palica, usnjeni čevlji gozjarji); 2. Kandahar (lesene smuči z robniki, vezi

Dani Stropnik in svetovna prvakinja Mojca Križ člana Veselih Savinjančanov iz Mozirja

Kandahar, ena ali dve palici, usnjeni čevlji gozjarji); 3. Moderni Oldi (smuči z robniki, vezi s prednjim avtomatom, usnjeni čevlji). Tekmovanja v slalomu in smuku so se udeležili poleg Križeve še **Brane Tavčar** iz Škofje Loke, **Anton Lajh** iz Juršincev, **Danijel Stropnik** iz Velenja (tudi že svetovni prvak) ter **Miran Jereb** iz Kamnika. Svetovno prvenstvo v starodobnem smučanju je potekalo v zelo lepem vremenu, na zelo zahtevnih progah ter v hudi mednarodni konkurenci več kot 130 udeležencev tega prvenstva v različnih starostnih skupinah in različnih kategorijah smučanja ter opreme. Prvi dan, v soboto, so izpeljali spust oz. smuk, kjer sta Križeva in Lajh dosegla zelo dobri četrta mesta, v nedeljo pa slalom, kjer je blestela v svetovni konkurenci prav Križeva. Lajh je bil v svoji kategoriji 4, Tavčar pa 8. Skupno v kombinaciji pa Križeva 2, Anton Lajh iz Juršincev pa je za las zaostal za bronasto medaljo. Brane Tavčar, Miran Jereb in Dani Stropnik so se uvrstili na še vedno zelo dobra mesta od 8. do 10. Naše smučarje, ki poleg domačinov Avstrijcev uživajo velik ugled v sosednjih državah, tako po doseženih rezultatih in izvorni opremi ter originalnih oblačilih, je spremljalo nekaj navijačev iz Škofje Loke ter par zanesenjakov z glasbenimi instrumenti iz okolice Cerknega, ki so dajali od sebe znane slovenske navijaške tone.

Mojca Križ nam je po vrnitvi povedala: »Zmage sem zelo vesela, saj so mnogi tekmovalci "profesionalci" in veliko trenirajo, prav tako imajo mnogo boljše pogoje za trening, tako snežne kot finančne. Predvsem pa miselnost, da cenijo in varujejo svojo zgodovino, kulturo, običaje. Mi smo še kar entuziasti, ki upamo na boljše čase in predvsem, da bomo znali ceniti naše zgodovinsko in kulturno bogastvo in se ga ne sramovati. Ja, vsi, ki smo se združili v ekipo Slovencev, smo bili z doživetjem zelo zadovoljni, vrnili smo se nasmejani in ponosni.«

Besedilo in foto, Jože Miklavc

Turnir v bowlingu za Pokal kluba Maksa Perca Maribor

Klub upokojenih delavcev Ministrstva za notranje zadeve Maribor je v soboto, 1. 2. 2020, v Bowling centru Strike v Mariboru, organiziral turnir trojk v bowlingu za pokal Kluba Maksa Perca Maribor. Na turnirju je sodelovalo 15 ekip iz vrst upokojenih in aktivnih delavcev policije ter ekipa upokojenih delavcev policije iz Varaždina.

Že precej utrujene, vendar vedrega razpoloženja, so se v finalu pomerile tri najboljše ekipe. Slavila je ekipa Kluba Maksa Perca Murska Sobota. Prva (1) ekipa Kluba Maksa Perca Maribor je

zasedla drugo mesto, ekipa OPS Podravja pa tretje. Ekipo kluba Maksa Perca Maribor, ki je zasedla odlično drugo mesto, so zastopali Drago Pipuš, Franjo Kure in Bojan Lunežnik. Pokal je prejela tudi najboljša ženska ekipa, ki je keglje podirala za PVD Sever Maribor. Med 45 tekmovalci je postal prvak Marjan Časar iz Kluba Maksa Perca Murska Sobota, sledil mu je kolega Tibor Konye iz istega kluba, tretje mesto pa je dosegel Franjo Kure iz mariborskega kluba. Najboljše ekipe so prejele pokale, prvi trije posamezniki pa medalje.

Ob zaključku tekmovanja je udeležence turnirja nagovoril predsednik kluba Mirko Ploj. Zahvalil se je za udeležbo ter čestital za trud in dosežene rezultate. Posebno čestitko je izrekel zmagovalcem, ki jim je podelil pokale in medalje. Zahvalil se je tudi vodji tekmovanja Damjanu Frajzmanu za pomoč in odlično izvedbo tekmovanja. Ob prijetnem druženju, upokojenih in aktivnih delavcev policije, je sobotno dopoldne hitro minilo. Ob ne tako napornem in zahtevnem športu, so lahko med sabo poklepetali in obudili kakšen spomin. Zavedajo se namreč, da jih takšno medgeneracijsko druženje še posebej bogati in krepi medsebojne vezi. Športniki so združili prijetno s koristnim ter nekaj storili zase, pa tudi za svoj klub, društvo ali enoto, za katero so nastopili. Bila pa je to tudi priložnost za strnitev vrst in učenje, kako se s skupnimi močmi, torej ekipno, doseže čim boljši rezultat. To je posebej pomembno za odgovorno službo aktivnih delavcev policije. Nenazadnje pa gre tudi za krepitev zdravja vseh.

Mirko Ploj

Markič zmaguje

Postojnsko ŠD Epic, ki letos praznuje 20. letnico delovanja, je izpeljalo prvi turnir v taroku v okviru 15. klubskega prvenstva, v katerem je največkrat zmagal Alojz Markič. Na tokratnem turnirju je nastopilo 18 igralcev in igralk iz kar devetih mest. Zmago je zopet slavil Alojz Markič iz Nove Gorice, sicer član Kočevja, ki je tako kot Matej Kraševc iz Cerknice zmagal v obeh krogih. Tretji je bil Simon Nabergoj iz Loža, njemu pa sledijo: H. Semenič, M. Ušaj, S. Bajc, I. Klančar, S. Likar in ostali. Dogovorili so se, da bodo turnirji odigrani vsakih 14 dni.

Med upokojenci prvi Grmek, vodi Možetova!

Tarok sekcija pri Postojnskem društvu upokojencev je izvedla 7. krog tradicionalnega upokojskega turnirja v taroku, ki se ga je udeležilo 14 igralcev. Zmago je slavil Miran Grmek, ki je tako kot Nataša Vasilevska zmagal v obeh krogih, tretji pa je bil vodja turnirja Albin Stegel. Po 7. krogu vodi Jožica Može z osvojenimi 32 točkami, sledijo pa Marjan Tiselj in M. Grmek, oba s po 30 točkami.

ŠD Epic

Dnevi
medgeneracijskega
sožitja

ZDUS
zveza društev upokojencev slovenije

Me
KoS
MEDGENERACIJSKA
KOALICIJA
SLOVENIJE

Po nove veščine in znanje na DMS 2020

drugi Dnevi medgeneracijskega sožitja. Poleg strokovnega programa na temo stanovanjske problematike in stanovanjske mobilnosti ter vrhunskega kulturno-ustvarjalnega programa, ki ga pripravljamo v sodelovanju s številnimi DU, so dnevi tudi priložnost, da si pridobite nekaj novih znanj in veščin. Dnevi bodo potekali v času Tedna vseživljenjskega učenja, vseslovenske kampanje, ki že 25 let promovira pomen izobraževanja in učenja v Sloveniji. ZDUS s partnerji pripravlja izobraževalne delavnice informiranja, ozaveščanja in preventive, ki naslavljajo predvsem starejše in so namenjeni krepitevi vaših veščin za soočanje s kompleksnostjo in zahtevami vsakodnevnega življenja.

Vabimo vas, da si v času DMS vzamete čas in se udeležite brezplačnih izobraževanj, ki jih morda v vaših lokalnih okoljih nimate priložnosti slišati in kjer boste prejeli praktične nasvete za izboljšanje kakovosti vašega življenja.

Napovedujemo predavanja in delavnice:

Predstavitve aktivnosti na področju zagotavljanja stanovanjskih enot za starejše (Stanovanjski sklad RS)

Stanovanjski sklad RS ima predvidenih kar nekaj mehanizmov za izboljšanje in dostopnost do stanovanj, še posebej najranljivejšim skupinam, kamor sodijo **starejše in funkcionalno ovirane osebe**. Spoznajte nove načrtovane projekte za gradnjo stanovanj, ki sledijo in zagotavljanje čim večjega števila oskrbovanih stanovanj. Do leta 2023 nameravajo zagotoviti okvirno 200 novih oskrbovanih stanovanj na različnih lokacijah po Sloveniji.

Družabna igra: Gradimo stanovanjsko zadrugo (Zadruga Zadrugator, za zagotavljanje ugodnih in kakovostnih bivanjskih pogojev z.o.o., socialno podjetje in Zveza društev Mladinski center Idrija.) S stanovanjskimi zadrugami lahko uspešno naslavljamo stanovanjske potrebe vseh generacij, a so v našem prostoru relativno nepoznane. Omogočajo dostopen, varen in stabilen najem stanovanj in še veliko več – spodbujajo medgeneracijsko solidarnost in trajnostno porabo virov. Pridružite se nam ob igranju družabne igre *Gradimo stanovanjsko zadrugo* in se spoznajte s konceptom sobivanja ter z osnovnimi principi delovanja stanovanjske zadruge. K udeležbi ste vabljeni stari in mladi ter vsi vmes, ki si želite v dobri družbi in sproščenem vzdušju razbliniti stereotipe o tem, kaj zadruga je in kaj ni. Zaradi lažje organizacije, vas prosimo, da nam svojo udeležbo sporočite na info@zadrugator.org.

Podnebje nas vse povezuje (Umanotera – Slovenska fundacija za trajnostni razvoj)

Zadnje čase se vse bolj zavedamo podnebne krize. Ni več dvoma, da se podnebje nevarno spreminja in da je to posledica človekovih dejavnosti. Na delavnici bo predstavljeno, kako človek vpliva na podnebje, kakšne posledice v naravnem in družbenem okolju že zaznavamo. Osredotočili se bomo na rešitve, seznanili se boste z dobrimi praksami in poiskali odgovore na vprašanje, **kaj lahko naredimo kot aktivni posamezniki in kot skupnost**.

Prazen koš, polna denarnica (Društvo Ekologi brez meja)

Predavanje vam bo na simpatičen in ilustrativen način pokazalo, da življenje brez odpadkov ni modna muha za elito, ampak zmagovita pot za

vsakega posameznika. Zakaj? Na dolgi rok **bomo prihranili denar**, doma bomo imeli manj navlake, kar posledično pomeni manj porabljenega časa za pospravljanje in čiščenje in ne nazadnje - manj odpadkov pomeni tudi naš prispevek k ohranjanju čistega in zdravega okolja.

Topel dom in nižji računi – nasveti za prenovo doma in varčno rabo energije (Eko sklad – Slovenski okoljski javni sklad)

Vas zanima, koliko sredstev lahko dobite za zamenjavo kurilne naprave, oken, nove fasade? Kako lahko z majhnimi spremembami življenjskih navad prihranite? Prisluhnite energetskim svetovalcem mreže ENSVET in strokovnjakom Eko sklada, ki vam bodo predstavili postopek prenove doma in pridobitev finančnih sredstev Eko sklada.

Kako zamenjati telekomunikacijskega operaterja? (Zveza potrošnikov Slovenije)

Sklepanje naročniških razmerij pri telekomunikacijskih operaterjih je zahtevno in vsebuje številne pasti. Zamenjava telekomunikacijskega operaterja je lahko dobra **priložnost za prihranek** in optimiziranje družinskega proračuna. Strokovnjaki ZPS vam bodo svetovali o tem, katere podrobnosti so najpomembnejše pri sklepanju pogodbe in kako se pri tem držati začrtanega cilja, hkrati pa opozorili na tiste prakse, ki so v zadnjih letih najbolj vznemirile potrošnike.

Veš, kaj ješ? (Zveza potrošnikov Slovenije)

Zdrava prehrana je pomembna v vseh življenjskih obdobjih, a naše energijske in hranilne potrebe **se s starostjo spreminjajo**. Poleg zmerne telesne aktivnosti je zelo pomembna tudi izbira živil in prilagojen vnos hranil, predvsem beljakovin, maščob ter določenih vitaminov in mineralov. Kako izbirati živila, preveriti njihovo kakovost in na katera hranila morate biti po 65 letu še posebej pozorni, boste izvedeli na predavanju Zveze potrošnikov Slovenije.

Varna in pravilna raba zdravil (Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije)

Seznanili se boste, kaj lahko sočasno jemanje pet ali več zdravilnih učinkovin (polifarmakoterapija) povzroči pacientom. Ali veste, da za tiste, ki imate težave z zdravili, lahko osebni zdravnik naroči farmakoterapijski pregled pri farmacevtu svetovalcu, ki je zdravstveni delavec in specialist za zdravljenje z zdravili? Pregled v celoti plača Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije in je zato **za pacienta brezplačen**.

Aktivno življenje z demenco in spodbujanje samostojnosti (Spominčica – Alzheimer Slovenija)

Napovedujemo delavnice: Aktivno življenje z demenco in spodbujanje samostojnosti; Kognitivni trening in ustvarjanje; Stiske svojcev pri skrbi za osebe z demenco – pomen post-diaagnostične podpore.

Skupna pametna prihodnost (Simbioza Genesis)

Strah pred uporabo novih tehnologij je največji »krivec«, ki odvrča starejše na njihovi poti v digitalni svet. Zato bo ekipa Simbioza, poleg izvedbe delavnice **Moj pametni telefon** (uporabna orodja pripomočki, aplikacije, varnost), v sodelovanju z Inštitutom Jožef Stefan poskrbela za presenečenje. Udeleženci Simbioza delavnice se bodo namreč spoznali s tehnologijami prihodnosti. Podrobnejši program z natančno navedbo ur in sodelujočih DU bo objavljen v aprilski številki ZDUS Plus.

Komisija za program DMS

Vsa društva vabimo, da v program dela za leto 2020 vključite v mesecu maju obisk prireditve

Dnevi medgeneracijskega sožitja,

ki bodo potekali od torika do četrтка, 19.–21. maja 2020 na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani. Več o možnostih sodelovanja v programu pa kmalu na teh straneh.

ZDUS vabi

Društva upokojencev iz vse Slovenije, ki še ne sodelujejo v programu Starejši za starejše, da se v letu 2020 pridružijo programu. Vse, kar za vstop v program potrebujete, je sklep Upravnega odbora društva – vse ostalo za vas uredimo v strokovni službi programa Starejši za starejše, kjer boste dobili še več informacij, osnovna navodila in odgovore na vsa vaša vprašanja, ki jih z nestrpnostjo pričakujemo. Dosegljivi smo na telefonskih številkah 01/ 515 52 41 ali 051 442 496 ali pa po e-pošti: starejsi@zdus-zveza.si

101 leto Marije Stanovnik

Marija Stanovnik, častna članica Društva upokojencev komandanta Staneta Ljubljana, je 27. novembra 2019 praznovala svoj 101. rojstni dan. Že šestintridesetega, odkar je postala naša članica. Do svojega stotega leta je bivala in skrbela sama zase, ob potrebnih pomoči svoje nečakinje Polone, ki tudi zdaj, ko gospa stanuje

v Domu za starejše v Dravljah, budno skrbi zanjo in obe sta veseli in zadovoljni, da preživlja svoj zlati čas v lepem prijetnem ambientu med prijaznimi in dobrimi ljudmi. V okviru Programa Starejši za starejše so jo 17. januarja obiskale prostovoljke našega društva s skromnim darilom in šopkom, s tem dejanjem pa razveselile tudi sebe, ne le gospo Marijo in njeno Polono. Stekel je pogovor, obudili so se spomini in veliko je ostalo neizrečenega za prihodnjico. Bližal se je čas njenega kosila, zato so se poslovile s širokim nasmehom in obljubo, da se kmalu spet vidijo.

Milka Sežun, foto:Tina Španja

dobro služi. Razložila nama je svojo življenjsko zgodbo. Ko je bila v 2. razredu osnovne šole ji je umrla mama, in tako so bili otroci prepuščeni sami sebi, saj očeta niti niso poznali. Torej se je že v rani mladosti srečala s pomanjkanjem in z nenehno borbo za preživetje. A gospa Pepca je prepričana, da ji je največ v življenju dalo petje, saj je že kot deklica prepevala v svetovno priznanem mladinskem pevskem zboru Slavček pod vodstvom Avgusta Šinigoja. Skozi sodelovanje v tem zboru so mladi pevci gostovali po različnih evropskih državah. Peli so v Avstriji, Italiji, na Češkem, Madžarskem, Bolgariji in tako spoznali precejšen kos celine. Iz Maribora, kjer je študirala solo petje, se je zaradi bolezni glasilk vrnila v Trbovlje, kjer je spoznala Francija, ki je pel pri Zarji in kmalu sta se vzela. Pepca je rodila tri hčerke, a dojenčica Marinka je umrla v starosti treh mesecev. Družino pa je zadela še tragedija, da je možu transportni trak odtrgal obe roki. Pepca je do njegove smrti vsa leta skrbela zanj. Res se je kasneje še enkrat poročila s Slavkom Kovačičem, ki pa je tudi že pokojen. Danes se gospa Pepca veseli treh vnukov, ima pa tudi že tri pravnuke. Pravi, da jo veseli, da imajo danes otroci veliko možnosti sodelovanja v športu, kulturi, ne pa tako kot nekoč, ko so otroci taval naokoli in iskali svoj prostor pod soncem. Pepca je povsem prepričana, da ji je njeno petje v mladosti in kasneje v odraslih zborih in na koncu tudi pri upokojencih pomagalo dočakati teh sto let v dobri kondiciji in z odličnim spominom.

Janez Malovrh

100 let Jožefe Tomšič Kovačič

Dvanajstega januarja je častljivih sto let dopolnila članica DU Trbovlje Jožefa Tomšič Kovačič. Gospo sva na dan njenega praznovanja obiskala naša koordinatorka programa Starejši za starejše Anka Sotlar in predsednik DUT in jo razveselila s skromnim darilcem. Še nekaj besed o gospi Pepci, kot jo kličejo njeni bližnji. Pepca živi sama! Živi v prijetnem in urejenem stanovanju. Ob obisku smo se z gospo zapletli v zanimiv razgovor, saj Pepci spomin izredno

Oddih v veseli družbi, hotel Delfin***Izola

Upokojenci, ki so člani društva, kluba ali aktiva upokojencev ZDUS, imajo 10% popust na penzijske storitve.

Predvelikonočni brezplačen avtobus

Tokrat bomo organizirali brezplačni prevoz iz Gorenjskega in Štajerskega konca s postajo v Ljubljani.

27. 3. -3. 4. 2020 Štajerska
3. 4. - 10. 4. 2020 Gorenjska

7 x polpenzion

UPOKOJENCI 315 €

OSTALI GOSTJE 350 €

Za veliko noč se spleča priti na morje v Izolo!

Med 10. 4. in 13. 4. 2019

3 x polpenzion

UPOKOJENCI 144-129,60 €

OSTALI GOSTJE 165-148,50 €

Avtobusne postaje Gorenjska:

Kranjska Gora (9.00),
Jesenice – železniška postaja (9.30),
Radovljica (9.50), Kranj (10.10)

Avtobusne postaje Štajerska:

Maribor 9.00, Celje 10.00, Ljubljana 11.00

Cene veljajo na osebo v dvoposteljni sobi za izbran termin. Doplačila po rednem ceniku.

Akcija brezplačen prevoz, velja za sprejete rezervacije od 31.1.2020 dalje.

Cene veljajo na osebo v dvoposteljni sobi.

Akcija velja za sprejete rezervacije od 31. 1. 2020 dalje.

Doplačila na osebo na dan: Polni penzion 6 €, enoposteljna soba 12 €, turistična taksa 2,00 €.

Majska fešta 3. 5.-10. 5. 2020

Pridružite se nam, da skupaj pozdravimo letošnje poletje.

Sedem dni plesa in zabave!

delfin
HOTEL

T 05 660 74 00
rezervacije@hotel-delfin.si
www.hotel-delfin.si

☎ 080 20 60

tujina
Sproščeno kamorkoli

UGODNO ZAVAROVANJE ZA VSE POTI V TUJINO

Za sproščena potovanja sklenite zavarovanje za tujino z medicinsko asistenco. Sebi in svojim najbližjim boste zagotovili dodatno varnost v primeru zdravstvenih težav in kritje morebitnih stroškov zdravstvenih storitev, ki bi ob tem nastali.

MULTITRIP LETNO ZAVAROVANJE
že od
0,12 €
na dan

VZAJEMNA
www.vzajemna.si